יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

הײַנט 8 זײַטען

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 174 | Łódź, Czwartek, 26 lipca 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י"ד מנחם אב תרצ"ד | № 174

Adrse Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דאלפוס דערמארדעט

ארגאניזירטע אטעגטאטען אויף דער ווינער ראדיא-סטאציע און דער רעגירונג. — נאכ'ן בעלאגערן דעם קאנצלער-אמט האבען 144 מונדירטע טעראריסטען דערמארדעט דעם קאנצלער און זענען אוועק קיין דייטשלאנד

אויסנאהמס-צושטאנד אין עסטרייך

וויען, 25 (ספ. טעל.)

היינט איז דא דערמארדעט געווארען דער קאנצלער ד"ר ענגעלבערט דאלפוס. ער איז אלט געווען 41 יאהר. ער האט איבערגעלאזט א פרוי און 2 קינדער — א טאכטער און א זוהן. געשטאמט האט ער פון אן ארימער משפחה בערג-לייט. זיין קומען צו דער גרויסער מדרגה פון זיין קאנצלער אין עסטרייך האט ער צו פערדאנקען זיינע אויסגעצייכנטע פעהיגקייטען. בעת דער וועלט-מלחמה האט ער 37 חדשים געקעמפט אויפ'ן פראנט. דעם 3. אקטאבער 1933 איז איבער איהם אויסגעפיהרט געווארען אן אטענטאט אין פארלאמענט. ער איז דאן פערוואונדעט געווארען אין האנד.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

היינט פארמיטאג זענען זיך אין וויען מונטערגעגאנגען קלאנגען וועגען א מלוכה-פערשווערונג מצד נאציאנאלע סאציאליסטען.

1 בייטאג איז אין ווינער ראדיא פערעפענטליכט געווארען א קאמוניקאט, אז דער קאנצלער דאלפוס האט דעמיסיאנירט, און אז די פיהרונג פון דער רעגירונג האט איבערגענומען דער עסטרייכישער געזאנדטער אין רוים, רינטעלען.

נאך דער דאזיגער דערקלערונג איז פארגעקומען אן איבעררייס אינ'ם ווינער ראדיא, וועלכע האט געדויערט ביז האלב פיער א זייגער. דאן זענען דורכ'ן ראדיא טראנסמיטירט געווארען גראמאפאן-מליטען.

„אמטליכע נאכריכטען שטעלע" האט דערקלעהרט אויף די אנפראגען פון די אויסלענדישע קארעספאנדענטען, אז די ידיעה, וואס איז אנגעגעבען געווארען דורכ'ן ווינער ראדיא וועגען דער דימיסיע פון דער רעגירונג איז געווען א מיסטיפיקאציע.

פון האלב 2 א זייגער איז דער בנין פון קאנצלער-אמט אויף וואהלהויזפלאץ בעזעצט געווארען דורך מיליטער-אפטיילונגען. די טויערען זענען געשלאסען. קיינער קען זיך נישט אריינקריגען אינעווייניג. באלד זאל דערשיינען אן אפיציעלער קאמוניקאט וועגען די ביטאגיגע געשעהענישען.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

אין וויען איז היינט פארגעקומען א מלוכה-פערשווערונג דורכגעפיהרט דורך א גרופע טעראריסטען, וועלכע זענען אין דער צאהל פון 8 מאן, אנגעטון אין היימוועהר-מונדירען, אריינגעקומען בייטאג אינם לאקאל פון ווינער ראדיא, וואס טראגט דעם נאמען „ראוואג". ביי דער יאהאנעסגאסע, האבען טעראריזירט דעם ספיקער און בעהערשט דעם מיקראפאן. אין געשלעג, וואס איז דאן ענטשטאנען, איז דערשאסען געווארען דער דירעקטאר פון „ראוואג" הארלד. פארכאפענדיג דעם מיקראפאן, האבען די טעראריסטען געמאלדען דער עפענטליכקייט, אז דאלפוס האט דימיסיאנירט און די רעגירונג האט איבערגענומען רינטעלען. דאס איז געווען, ווי מ'קען זיך משער זיין, אן אפגעשמועסטער צייכען, לויט וועלכען עס האט געדארפט אנגעהויבען ווערען דער רעוואלט אויך אויף די עסטרייכישע פראווינצען.

גלייכצייטיג האט זיך אן אנדערע גרופע טעראריסטען אריינגעריסען אין קאנצלער-אמט אויף וואהל-הויז-פלאץ. די מיליטערישע פאסטענס וואס האבען געהאלטען די וואך אין דער קאנצלער-געביידע, איז די אטענטעטער גיך געלונגען צו בעוועלטיגען. דער קאנצלער-אמט איז בעזעצט געווארען דורך אנגעקומענער מיליטערישער און פאליציייאישער הילף, וועלכע האבען געהיטען די איינגענג מיט מאשין-ביקסען, אנגעשטעלט צום שיסען, די איינגענג זענען פערשטעלט געווארען, די טעלעפאנישע פערבינדונג מיטן קאנצלער-אמט איז געווארען איבערגעשניטען.

דאן איז פארן קאנצלער-אמט אוועקגעשטעלט געווארען א פאנצער-אויטא. קאמפען האבען זיך. ווייזט אויס, אפגעשפילט אויף דער יאהאנעס-גאסע נעבען לאקאל פון ראדיא, נעמליך: פאליציי און מיליטער, וואס זענען געשטיצט געווארען דורך די היימוועהר, האבען געפרובט בעזייטיגען פון ראדיא-לאקאל די פערשווערער, דערביי האט מען זיך אויך בענוצט מיט גאזבאמבעס. דאס הויז פון „ראוואג" איז בעשאסען געווארען פון מאשין-ביקסען, וואס זענען געווען אויסגעשטעלט אויף די גענגנאיבערדיגע הייזער.

ערום האלב 3 נאכמיטאג איז געלונגען צו בעהערשען די סיטואציע. ס'זענען געווען א פאר דערהרג'עטע און פיל פערוואונדעטע. האלב 3 פונקציאנירט די ראדיא נארמאל.

ווי מען מעלדעט פון דער פראווינץ הערשט אומעטום רוה.

אין דער צייט פון די געשעהענישען, איז קאנצלער דאלפוס אין קאנצלער-אמט נישט געווען. די רעגירונג האט זיך צונויפגעקליבען אויף א זיצונג אין אן אנדער ארט. דער אפיציעלער קאמוניקאט, וואס איז געגעבען געווארען דורך ראדיא שטעלט פעסט, אז אין וויען, ווי אויף דער פראווינץ הערשט רוה, און אז די פרובען ארויסצורופען אומרוהען זענען דערשטיקט געווארען.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

די אפיציעלע עסטרייכישע אגענטור האט דערקלעהרט, אז וועגען דער דימיסיע פון קאנצלער דאלפוס איז איהר גארנישט בעקאנט, און אז דער קאמוניקאט פון דער ווינער ראדיא-סטאציע איז א מיסטיפיקאציע.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

די געשעהענישען אין וויען האבען געמאכט א געוואלדיגען רושם. צוליבן מאנגעל אין אויסע

(ווייטער זעה 2-טע זייט)

השלטון והמועצה של הקהלה העברית בלודז

מביעים בזה רגשי השתתפותם בצערו הכבד של נשיא המועצה

ר' פישל ליברמן נ"י

לפטירת

אמו ע"ה

בעבודתו הפורי' בשדה הקהלה ימצא נחומים בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

משתתפים אנו באבלו הכבד של

ר' פישל ליברמן נ"י נשיא המועצה של הקהלה

למות עליו

אמו ע"ה

בתוך כל אבלי ציון וירושלים ימצא תנחומים בצערו.

פקידי הקהלה העברית

בלודז.

Dr. F. KLOZENBERG

ספעציאליסט פאר נערווען-קראנקהייטען

פּיאָטרקאָווסקאַ

Narutowicza 37 tel. 105-53

בלב נשבר ונדכה עטופים בצער ואבל מודיעים אנו מהאסון הגדול שקרה לנו שאחרי מחלה כבדה וממושכה שבקה חיים לכל חי האשה החשובה והצנועה יראה ד'

מרת ב"ע ברײַנדיל ליבערמאן

אשת ר' משה נ"י

מזעלעוו

הלויתה למנוחת עולמים היתה אתמול ביום ד' י"ג מנחם אב תרצ"ד, מבית-האבל צעגעלניאנע 41.

השרויים בצער עמוק:

בעלה, בני', בנותי', חתני', כלותי' ונכדי'

דער אומברח'מנות'דיגער טויט האט אויף א טראגישען אופן אוועקגעריסען אין בליהענדען עלטער פון 26 יאהר

ב"ע אברהם וויינריב

אין דעם פריהצייטיג פערשטארבענעם פעלירען מיר אן איבערגעגעבענעם און געטרייען מיטארבייטער, א חבר מיט די בעסטע מעלות און איידעלען כאראקטער, וועמענס אנדענקען וועט לאנג בלייבען צווישען אונז.

דער צוריקגעבליבענער פאמיליע דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל.

פירמא „טעקסטיל"-באראנאוויטש און דאס פערסאנאל.

שלאסעריי-ארבייטען

ווי אויך אויטאגענישע שווייסונגען, מעטאל-בעארבייטונגען, מאשינען-טיילען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź

קאנסטאנטינער 11/13

אויפפאדערונג

דערמיט פאדער איך אויף דעם לאקאטאר

ה' משה גריץ

אז אויב ער וועט נישט אויספיהרען דעם פסק דין פון הרב ר' לייבוש ראזענבערג, וועלען מיר געצוואונגען זיין אויסצופיהרען די עקסמיסיע און וועלען נישט פעראנטווארטליך זיין פאר די פאלגען.

מיט אכטונג

א. קארמיאל

זגערזשא 23.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געכטען געשטארבען

ב"ע אברהם מאיר גראסמאן

ברודער פון אונזער געעהרטען פערוואלטונגס-מיטגליד

ר' יודעל גראסמאן נ"י

צו דער לויה, וועלכע קומט פאר היינט דאנערשטאג, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז פוזשיצקע 45, ווערען אלע מיטגלידער געבעטען צו קומען אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

די פערוואלטונג פון „מחזיקי חולים"

אין לאדז, קילינסקיעגא 120.

אמבאסאדאר סקירמונט

און די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין ענגלאנד.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין ענגלאנד האט געכטען אין אוונט איינגעארדנט א גרויסן געזעגענונגס-באנקעט לכבוד דעם אוועקגייענדיקן פוילישן אמבאסאדאר קאנסטאנטי סקירמונט.

אין דעם דאזיגן באנקעט האבן זיך בעטייליגט העכער 200 מאן.

האלטענדיג זיין טאסט, האט דער לארד מעלטשעט דערקלערט, אז די פעדעראציע פון די פוילישע יודן אין לאנדאן האט אפגעקויפט סקירמונטס פארטרעט, וועלכער איז בשעתו געמאכט געווארן דורך דעם בארימטן יודישן קונסטמאלער לעאפאלד פיליכאווסקי, און ער האט געבעטן אז סקירמונט זאל דעם דאזיגן פארטרעט אננעמען, אלס אנדענקונג פון דער פעדעראציע.

עס האבן נאך גערעדט איניגע בעדייטענדע יודישע פערזענליכקייטן, ווי דער גרויס-אינדוסטריעלער סימאן מארקס, די פארלאמענט-דעפוטאטן דזשענער און ביימען, א. א.

אמבאסאדאר סקירמונט איז געווען זעהר גערירט פון דעם כבוד, וואס איז איהם צוגעטיילט געווארן און ער האט געהאלטן א גרויסע דאנקרעדע, אין וועלכע ער האט, צווישן אנדערן געזאגט:

— דער אנטיסעמיטיזם איז נישט קיין פוילישע ערשיינונג. די פוילישע רעגירונג שטרעבט אויפריכטיג, אז די צוקונפט פון די יודען אין פוילען זאל זיין א פאזיטיווע און א גליקליכע, ווי די צוקונפט פון די פוילישע בירגער בכלל.

לסוף פון באנקעט האט זיך געבילדעט א ספעציעלער קאמיטעט פון די יודען אין ענגלאנד, וואס וועט זאמלען נדבות פאר די קרבנות פון דער פערפלייצונג אין פוילען. אינ'ם קאמיטעט זענען אריין: לארד מעלטשעט, סימאן מארקס, סיר מיליער שפילמאן, און פיל אנדרעיע.

שפענדעט פאר די געליטענע פון דער פער-פלייצונג צושיקט אין פ. ק. א. טשעק-קאנטא-נומערן 63115 און 60602.

די פערפלייצונג ווערט שוואכער

ווארשא, 25 (טעלעפאניש)

די לאנג-דויערנדע גוס-רעגנס זענען שטארק און ערנסט בעאומרוהיגט די איינוואוינער פון דער הויפט-שטאט. מ'האט זיך געריכטעט מיט דער צוועלטוואליטעט פון א נייעם וואוקס פונ'ם וואסער אויף דער ווייסעל. צום גליק איז עס אבער נישט אזוי, ווייל בעת נעכטן 8 אין אוונט איז די הויך פונ'ם וואסער אונטער דעם קערבעדזש-בריק געווען 4,93 — איז עס היינט 9 אינדערפריה געפאלן ביז 4,86 און ס'פאלט ווייטער. די סכנה פון דער פערפלייצונג איז נאך אבער נישט אינגאנצן אויסגעמיטען.

אויף די בעדראהטע ערטער ווערן אהן איבער-רייס צוגעפיהרט זעק מיט זאמד, וועלכע ווערן אויסגעשאטן דורך די זעלנער אויף די פונקטן, וואו עס שפארט אדורך דאס וואסער.

די סיטואציע אין פעלצאוויזנע האט זיך פער-ערגערט אויף אזוי פיל, אויף וויפיל די רעגענס האבן כמעט איינגאנצן צוזויקט דעם פריש - אויסגעבויטן שוץ-וואל.

* * *

היגטער וולאצלאוועק וואקסט דאס וואסער אינ'ם ווייסעל אהן אויפהער, פערפלייצענדיג אלץ ביים שטחים פעלדער און לאנקעס.

דער שיף-פאהר אויף דער ווייסעל איז אפגע-שטעלט געווארן, ווייל די שיפען קאנען נישט אדורכשווימען אונטער דער בריק, מחמת דעם הוי-כען שטאנד פונ'ם וואסער.

נעהערנטע האט דאס צושטורעמטע וואסער אין וולאצלאוועק איבערגעקעהרט א שיפעל. 2 פער-זאן זענען דערטרונקען געווארן.

* * *

היינט 8 פריה איז דער מצב פונ'ם וואסער אין דער ווייסעל היגטער טארן געווען 5,96 מעטער איבער דעם נארמאלען צושטאנד.

קראקא, 25 (טעלעפאניש)

מחמת די גוס-רעגנס פון די לעצטע טעג, זענען די וואסערן אויף די בערג-טייכען, וועלכע זענען לעצטענס געפאלן, ווידער געשטיגען, און אין איניגע ערטער ארויס פון די ברעגעס.

אין בריסקער קרייז געפינען זיך אונטער וואסער 7 געגענדען. די וואסערן אויפ'ן דונאיעץ האבן זיך פון 2,40 געהויבן אויף כמעט 4 מעטער.

צוליב'ן ארויסגוס פונ'ם טייך גראבניק און דער פערפלייצונג פון דער ליניע טארנאוו — נאווי-סאנטש איז די קאמוניקאציע אויף דעם דאזיגן וועג אפגעשטעלט געווארן. די רעגנס האבן אויך פערערגערט די סיטואציע אויפ'ן פאפראד און דיבע צופלוסען. דער שטראם מושאנקא טראגט אויף דיבע צוברעשוועטע כוואליעס גרויסע ביימער, אויסגעריסענע מיט די ווארצלען.

אין פיל ערטער איז איבערגעריסען געווארן די טעלעפאנישע קאמוניקאציע.

קראסא, 25 (טעלעפאניש).

בעת'ן שטורעם איבער'ן בזשעסקער קרייז האט זיך אראפגעריסען א כמארע, און ס'איז אראפ-געפאלען א האגעל די גרויס פון א היגער-איי, וואס האט פערניכטעט די פעלדער אויף א שטח פון 760 מארגעס. די וואסערן זענען שטארק געשטיגען און האבן פערפלייצט פעלדער און דערפער.

סאנדאמיערזש, 25 (יט"א טעלעפאניש)

לויט דער פראוויזארישער אויסרעכענונג פון דעם ספעציעלען יט"א-שליח, האבן העכער 100 יודישע פאמיליעס פערלוירען זייער האב און גוטס. שטארק געליטען האבן די יודישע סאדאוויקעס.

די בעאונרוהיגטע קלאנגען וועגען יודישע קרבנות בעשטעטיגען זיך נישט.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

צוליב דעם בידעריגען מצב פונ'ם וואסער אויף דער לאבא איז אפגעשטעלט געווארן דער שיף-פערקעהר. היגטער דער שטאט לוצען ווארטען 200 שיפען, ווייל דער מצב פונ'ם וואסער איז אויף א שטח פון 10 קילאמעטער, פעטערפט קוים א פאר צענטימעטער די הויך.

שעראדז, 25 (טעלעפאניש)

צוליב פערשפרייטע קלאנגען, אז דער שטאט שעראדז דראהט א קאטאסטראפע צוליב דעם, וואס די ווארטא וועט אויסגיסן, מעלדעט די וועג-אפטיילונג ביי דער לאדזשער וואיעוואדשאפט, אז די אלע ידיעות זענען נישט ריכטיג. דער טייך ווארטא האט קיין שום געמיינזאמעס נישט מיט די וואסער-כוואליעס, וואס שטראמען פון די בערג. די ווארטע וועט נישט אויסגיסען.

דאלפוס דערמארדעט

(ענדע פון דער 1-טער זייט)

טישע ידיעות, קורסירען פערשידענע קלאנגען, וואס זייער ריכטיגקייט איז שווער פעסטצושטעלען. די פאליציי'אישע אקציע איז אין גאנג. פון אפי-ציעלע קרייזען פערזיכערט מען, אז די קלאנגען זענען פאלשע.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

פון אינסברוק איז אנגעקומען א ידיעה, אז אויפ'ן דארטיגען פאליציי-קאמענדאנט, היקעל איז דורך 2 היטלעריסטען אויסגעפיהרט געווארן אנ-אטענטאט. היקעל איז דערשאסען געווארן. דער אטענטאטער איז געלונגען צו כאפען.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

רייטער-אגענטור איז מודיע: לויט קלאנגען זענען אין וויען אויסגעפיהרט געווארן א רייה ארעסטען. פאליציי פערהאלט אדורכגעהער און קאנטראלירט זייערע דאקומענטען. בעזונדערס פער-דעכטיגט מען דורכגעהער מיט פעקלעך. אין שטאט הערשט א געוואלדיגע דערנערווירונג, וואס איז ארויסגערופען געווארן דורך די שאסען פון מא-שין-ביקסען און באמבען-עקספלאזיעס. אין לאנד איז רוהיג. אין גראץ — דעם לאגער פון די נאצי-יאנאל-סאציאליסטען איז רוהיג. טעלעפאנען און טראמוואיען פונקציאנירען אין וויען נארמאל. די אטמאספער איז אנגעשטרענגט פונקט ווי ערב די פעברואר-געשעהענישען. עס גייען ארום פאנטאס-טישע קלאנגען. די מיטגלידער פון דער רעגירונג, וואס זענען נישט געווען אנוועזענד בעת'ן אטענ-טאט אין קאנצלער-אמט האבן אפגעהאלטן א זיצונג אין אנ'אנדער ארט.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

די ראדיא-סטאציע „ראוואג“ האט בעזייט די ארבייט. די ידיעות וועגען דאלפוס'עס דימיסיע זענען נישט פינקטליך. נישט בעזוי זענען אויך די ידיעות בנוגע רינטעלענען. א קליינע גרופע טערא-ריסטען האבן בעהערשט די ראדיא-סטאציע און האבן אנגעגעבען פאלשע ידיעות. אין גאנץ עס-טרייך הערשט רוה.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

עס איז ארויסגעגעבען געווארן פאלגענדער אפיציעלער קאמוניקאט:

א גרופע פון 8 מאן, טיילווייז געקליידעט אין זעלנערישע אוניפארמען, האט זיך פערזאמעלט אין גימנאסטישען זאל אויף זיבענשטערנגאסע, וואו זי האט זיך פערזעהען מיט געוועהר און אמוניציע. איין אפטיילונג פון דער גרופע איז אויפ'ן ארט ארעסטירט געווארן. די אנדערע איז 1 א זייגער מיט א לאסט-אויטא אוועקגעפאהרען אין דער סטו-דיא „ראוואג“, וואו זי האט זיך אריינגעכאפט אין דער אנגיב-סטאציע פונ'ם ראדיא. די אורדיציע איז איבערגעריסען געווארן. דערנאך האט א נישט-בערופענער ספיקער פערעפענטליכט א פאלשע ידיעה וועגען דעם קאנצלער דאלפוס'ס דימיסיע. די פאליציי האט באלד בעזעצט דעם גאנצען קאמפלעקס הייזער אויף דער יאהאנעסגאסע, און ליקווידירט דעם אינצידענט.

די טעראריסטען וועלכע האבן זיך אריינבע-קומען אין „ראוואג“ זענען ארעסטירט געווארען. די פאליציי-ארגאנען האט דער גרויסער עולם אין גאס געמאכט אוואציעס. אין גאנץ עסטרייך הערשט רוה.

רוים, 25 (ספ. טעל.

די ידיעה וועגען אטענטאט אויפ'ן קאנצלער דאלפוס איז אין רוים אויפגענומען געווארן מיט דער גרעסטער אויפרעגונג און פערוואונדערונג. בפרט — ווייל דער אטענטאט איז אויסגעפיהרט גע-ווארען א טאג פאר דער בעגעגעניש פונ'ם עסטריי-כישען קאנצלער מיט מוסאליני'ן אין ריטשיאנע, ווי בעקאנט זענען די ביידע מלוכה-מענער שטארק בעפריינדעט.

די אפיציעלע איטאליענישע ספערען מיידען אויס געגנוי ארויסצוזאגן זיך, דערקלערענדיג, אז זיי פאלגען נאך די געשעהענישען אין עסטרייך מיט רוה און ענטשלאסענקייט. אין די פרעסע-קרייזען זעהט מען פאר, אז מוסאליני, וועלכער האט היינט געוויילט אין פערלי, פון וואנען ער האט געזאלט פאהרען קיין ריטשיאנע, וועט איצט צו-ריקקומען קיין רוים, בפרט אז די בעגעגעניש מיט דאלפוס'ן איז איצט געווארן נישט אקטועל.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

היינט 10 אוונט האט דורך דער ווינער ראדיא-סטאציע געהאלטען א רעדע דער מיניסטער פעי, וועלכער האט איין-קורצען איבערגעגעבען דעם פער-לויף פון די היינטיגע געשעהענישען אין וויען.

פעי האט דערקלערט, אז עס זענען גע-ווען צוויי פונקטען פון די אומרוהען, ווי דהיינו: איין פונקט איז געווען די ראדיא-סטאציע, וואו די אומרוהען זענען שנעל דערשטיקט געווארען, און דער צווייטער, וויכטיגסטער פונקט איז געווען אין דער רעגירונגס-געביידע. ארום 1 א זייגער ווען כמעט אלע מיניסטארען האבן פערלאזט דעם בנין, און ס'איז דארט געבליבען בלויז דער קאנצלער דאלפוס, מיניסטער פעי, און דער אונטער-שטאטס-סעקרעטאר, קארווינסקי — זענען פאר דער געביידע צוגעפאהרען 144 פערזאן אין היימוועהר-מונדירען און אין אנדערע מיליטערישע אוניפארמען, זיי האבן זיך גריג אריינבעקומען אין בנין, ארויף אויפ'ן שטאק, וואו עס האבען זיך געפינען די מיניסטארען. דאן האבן זיי אפגעאריירט דעם מינ. פעי פון די 2 אנדערע מיניסטארען וועגענ-דיג זיך צו פעי'ען, אז ער זאל גיין צו דאלפוס'ן. דאלפוס איז געלעגען אויף א סאפע פערוואונדעט, און אפגעייענדיג אין בלוט. דער קאנצלער האט זיך געוואנדען צו פעי'ען און איהם געבעטען, ער זאל זיך זארגען פאר זיין משפחה, און נישט פער-גיסען קיין בלוט. גלייכצייטיג האבן די איבעריגע מיטגלידער פון דער רעגירונג זיך פערשטענדיגט מיט דער רעגירונגס-קאנצעלאריע, אינפארמירענדיג זיך וועגען דעם פערלויף פון די געשעהענישען. די האבן דערקלערט אז די באמען פון דער רעגי-רונג, אז זיי גאראנטירען די 144 פערזאן, וועלכע האבן זיך אריינגעכאפט אין דעם רעגירונגס-בנין, אז זיי וועלען פריי ארויסגעלאזט ווערען, און וועלען קאנען אהן שטערונגען אריבער פון עס-טרייכיש-דייטשע גרעניץ, אויב זיי וועלען אין משך פון 15 מינוט, אהן ווייטערדיגע בלוט-פער-גיסונג פערלאזען די געביידע.

גלייכצייטיג איז דער דייטשער אמבאסאדאר אין וויען געקומען אויפ'ן באל-הויזפלאץ צו איב-טערוועניר'ען לטובת די אטענטאטער.

די עסטרייכישע רעגירונג האט זיי ארויסגע-לאזט, נישט וויסענדיג נאך וואהרשיינליך וועגען דער דערמארדונג פון דאלפוס'ן.

די היימוועהר, ווי אויך פאליציי-אפטיילונגען האבען פון סאמע אנהויב ארויסגעוויזען פולשטענ-דיגע לאיאליטעט אין בעצוג צו דער רעגירונג.

מינ. פעי האט, ענדיגענדיג זיין רעדע, זיך געווענדעט מיט אנ'אפעל צו דער עסטרייכישער בעפעלקערונג, אז זי זאל ווייטער אנהאלטען די טריי'קייט צו דער רעגירונג און זיך רוהיג פער-האלטען. דאן האט ער דערקלערט, אז יעדער פרוב צו שטערען די ארדענונג וועט שטרענג בע-שטראפט ווערען. דערווייל פיהרט אן מיט די רע-גירונגס-ענינים דער בילדונגס-מיניסטער שוש-ניק, וועלכער וועט פיהרען די רעגירונג אין דעם-זעלבען גייסט, וואס דער טראגיש-אומגעקומענער קאנצלער, ד"ר דאלפוס.

דער בלוט-קרבן פון דאלפוס — האט דער-קלערט דער מינ. שושניק — וועט נישט זיין קיין בחנם'דיגער.

וויען, 25 (ספ. טעל.)

א זייגער האלב 10 אוונט איז ארויסגע-געבען געווארן פאלגענדער אפיציעלער קאמוני-קאט:

„נאך דעם ווי די טעראריסטען האבען זיך אריינגעריסען אין בנין, האבען זיי ענטוואפענט די וואך, בעזעצט די טרעפען און קארידארען און פערשפארט די מיטגלידער פון דער רעגירונג און די בעאמטע אין זייערע קאנצעלאריעס. א תיכף'-דיגע ענערגישע אקציע איז געווען אונמעגליך, ווייל די טעראריסטען האבען געהאט אין זייער רשות דאס לעבען פון פיל מענשען. מ'האט זיך געמוזט רעכענען דערמיט, אז די טעראריסטען וועלען בעת א ווידערשטאנד, זיך נוקם זיין אויף די פערשפארטע מענשען אינ'ם קאנצלער-אמט. מחמת דעם האט מען געמוזט אונטערהאנדלען מיט די אנפאלער.

לכתחילה האבען די אונטערהאנדלונגען נישט געגעבען קיין רעזולטאט, און דעריבער האט מען זיי געשטעלט אנ'אולטימאטום אויף ביז האלב אכט פארנאכט. גלייכצייטיג האט מען פארגעבריינגט שטארקע מיליטער-אפטיילונגען, בכדי מ'זאל נאך דעם אפלויף פון אולטימאטום, אריינטרעטען בע-וואפענטערהייט אין בנין. צוליב די דאזיגע פארבע-רייטונגען האבען די טעראריסטען זיך דעצידירט צו אונטערגעבען, זיך שטעלענדיג דערביי א בע-דינג, אז מ'זאל זיי דערלויבען פריי ארויסצופאה-רען קיין דייטשלאנד. די קאפיטולאציע איז פאר-געקומען באלד נאך אכט א זייגער אין אוונט. דער בנין פון קאנצלער-אמט איז בעזעצט געווארען מיט מיליטער און פאליציי. דער ברייט-געפלאנטער פערברעכען געגען דער זיכערהייט פון עסטרייך איז בטל געווארן. אין גאנצען לאנד הערשט רוה.“

וויען, 25 (ספ. טעל.)

עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה וועגען דער-מארדען דאלפוס'ן.

לאנדאן, 25 (ספ. טעל.)

„רייטער“ מעלדעט, אז דער וויצע-קאנצלער שטארעמבערג, וועלכער איז פון ווענעדיג ארויס-געפלויגען קיין וויען, האט זיך געמוזט צוריקקעה-רען צוליב'ן שלעכטען וועטער, ער פאהרט ארויס קיין וויען מארגען פריה.

בערלין, 25 (ספ. טעל.)

עס ווערט אמטליך געמעלדעט, אז די דייטשע רעגירונג האט נאכן בעקומען די ידיעות וועגען די אומרוהען אין עסטרייך, פערמאכט די עס-טרייך-דייטשע גרעניץ.

1200 צוגאב-סערטיפיקאטן

פאר'ן לעצטען האלבען יאהר

ירושלים, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

5 ס'איז בעקאנט געמאכט געווארן די פער-אדנונג וועגען געבען 1200 צו א-סערטיפיקאטן פאר'ן לעצטען האלבען יאהר.

15 יודען דערהרג'עט אין דייטשלאנד

סאארבריקען, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

אין „וועסטלאנד“ איז פערעפענטליכט א ליסטע פון 84 קרבנות, דערונטער 15 יודען, וועלכע זענען אומגעקומען אין דייטשלאנד אין די לעצטע 3 וואכען.

געזעצליך גאראנטירטע דעפאזיטן-געהיימניש

איינע פון די הויפט-מעלות, פון וועלכע עס געניסען די קליענטען פון פ. ק. א. איז די דעפאזיטען-געהיימניש, וואס איז אין דער אינסטי-טוציע געזעצליך גאראנטירט. דאס האט א גוואל-דיגע בעדייטונג, ווייל קיינער אויסער דעם איי-גענטימער קען זיך נישט ד'ערוויסען וועגען דער סומע פון זיינע איינשפארונגען אין פ. ק. א.

Poszukuję wspólnika-fachowca

do założenia fabryki tkalnej, od 25—30 warsztatów Szejnerowskich (kortowe) i 1 komplet przędzalni, w Południowej Afryce. Wszelkie urządzenia maszynowe mam zamiar zakupić w Łodzi. Jestem obywatelem afrykańskim i dokładnie znam tamtejsze warunki.

Oferty proszę składać do admin. „Najer Folksblat“ pod „Afryka“.

פאר גארד, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטעס

צאהלט די העכסטע פרייזען

אייזידאר פיאלקא

פיעטריקאווער 7.

הכחשה

אזוי ווי נעכטען איז געווען פערעפענטליכט דורך מלך זעלמאנאוויטש און חיים שלמה פאלמאן, אז פרוי רבקה דוטקיעוויטש איז מחויב צו שווערן א שבועה דאורייתא אין ראדאמסקער שטיבעל, פולנאצנא 11, איז שקר וכזב. איך לעג פאר דעם פסק ב"ד, וואס שטעהט אונטערגעשריבען פון הרב משה ווייס און בוררים מאיר שאליט און אלי' פליישהאקער דאס צום ערשט איז מחויב צו שווערען מלך זעלמאנאוויטש א שבועה דאורייתא בבהכ"נ בנקיטת חפץ, און דערנאך איז מחויב צו שווערען פרוי רבקה דוטקיעוויטש א קבלה בבהכ"נ, און אזוי ווי מלך זעלמאנאוויטש האט נישט געוואלט פריהער שווערען זיין שבועה, דעריבער איז פרוי רבקה דוטקיעוויטש לויט'ן פסק נישט מחויב די קבלה. גלייכצייטיג בעמערק איך, דאס איך משה לייב מיט פרוי רבקה דוטקיעוויטש, זענען געווען אין שטיבעל פולנאצנא 11 און געוויזען דעם פסק דעם גבאי, אלי' ביין, פון אגראדאווע 8 און ער האט נישט געוואלט מקיים זיין דעם אויבענדערמאנטן פסק.

משה לייב און פרוי דוטקיעוויטש.

לאדז, 26/7—34.

„נייער פאלקסבלאט"

בעטייליגטער אין אונטערצינדן דעם רייכסטאג
שילדערט אין א בריף צו הינדענבורג'ן די נאציאנאל=סאציאליסטישע שאנדטאט

איינער פון רעהמס נאהנטע מיטארבייטער איז געלונגען צו אנטלויפן נאך דער שוויץ, פון וואנעט ער האט פערעפענטליכט א בריף צו הינדענבורגען. דער מחבר פון בריף ערקלערט, אז ער האט זיך בעטייליגט אין אונטערצינדען דעם רייכסטאג, און אז פון די אלע אונטערנעהמער אין דער דאזיגער שאנדטאט איז ער איינער נאך געבליבען לעבען.

דער נאצי פליט הייסט ערנסט קרוזע א שטורמיסט נומער 134,522, וואס איז געווען צוגעטיילט צו רעהמס שטאב, און ווי ער ערקלערט אליין, איז ער געווען רעהמס פערזענליכער דינער.

אין דעם בריף צו הינדענבורגען שילדערט ער קודם כל די געשעהענישען פאר דעם 30 יוני. לויט זיינע רייד האט רעהם גדראהט היטלערן, אז אויב ער וועט פונאנדערלאזען די שטורם-אפטיילונגען וועט ער פערעפענטליכען דעם אמת וועגען דער אונטערצינדונג פון רייכסטאג. היטלער האט איהם צוגעזאגט און האט געזאלט געבען א פאזיטיווען ענטפער ביז צום 1 יולי מיטאג. היטלער האט זיך אבער צוגעאיילט און געגעבען זיין תשובה שוין דעם 30 יוני ביינאכט. ווי אזוי די תשובה האט אויסגעזעהען איז שוין גוט בעקאנט. דער שטורמיסט קרוזע ערקלערט אויך אין בריף, אז פערשידענע אקטען, וואס בעשטעטיגען זיינע רייד, שיקט ער איבער דער ענגלישער רעגירונג.

וועגען עצם ענין פון אונטערצינדען דעם רייכסטאג שרייבט קרוזע פאלגענדעס:

„דער רייכסטאג איז נישט אונטערגעצינדען געווארען פון די קאמוניסטען, נאר פון די שטורמיסטען מיט דער הילף פון וואן דער ליבע.

דעם 10 פעברואר זענען דורך רעהמ'ן הייניסען און ערנסט'ן אויסגעוועהלט געווארען א גרופע פון 10 מאן דערונטער בין איך אויך געוועזען. עס איז פארגעקומען א פערטרויליכע זיצונג. עס איז גענוי ארומגערעדט געווארען דער פלאן פון דער אונטערצינדונג. יעדער פון די אנטיילנעהמער איז געפרעגט געווארען אויב ער וויל זיך בעטייליגען. אלע האבען געמוזט אפגעבען א שבועה, אז זיי וועלען שווייגען און ווארטען אויף ווייטערדיגע בעפעהלען. איין שטורמיסט, לאביקע, האט זיך אפגעזאגט צו בעטייליגען. מען האט איהם אוועקגעפיהרט און מיר האבען איהם שוין קיינמאל נישט געזעהען. מיר האבען פערשטאנען, וואס מיט איהם איז געשעהען, אבער מיר האבען געשוויגען, ווייל מיר האבען געוואוסט, אז ביי דער קלענסטער פראגע וועלען מיר שוין די ליכטיגע שיין נישט אנקוקען. וואן דער ליבע איז געווען פולשטענדיג אפהענגיג פון שטאבס-שעף רעהם, און ווייל ער איז געווען א מענש, וואס האט זיך שטארק ליב געהאט גרויס צו מאכען און א קאריעריסט ביז משוגעת, איז בעשלאסען געווארען, איהם אויך מיט אריינצוציהען. פון אונז האט ער אבער גארנישט געטארט וויסען. ער האט געדארפט אליין אריין אין רייכסטאג מיט פאקלען, וואס מען האט איהם געגעבען און אונטערצינדען די נעבען צימערען, גענוי לויט אנ'אויסגעארבייטען פלאן. מיר אבער האבען אין דער זעלבער צייט געדארפט אונטערצינדען מיט עקספלאזיו-שטאפען דעם גרויסען זאל.

צוויי נעכט דורכאנאנד האבען מיר געמאכט איבונגען, וועלכע זענען בעשטאנען דערין, דאס מיר זענען פון פרעזידענטען-פאלאץ, דורך די קאלאגען שנעל אריין אין רייכסטאג און באלד ווירער צוריקגעלאפען. אין דער גאנצער אקציע האבען זיך בעטייליגט: הייגעס און ערנסט אלס פיהרער. יעדער פון זיי האט געהאט א גרופע פון 5 מאן. דאס זענען געווען ברעהם, שטעטמאן, באנעל, סיראפ, קומעלסבאך, דוריגער, בראטשקע, לעהמאן, שמיץ און קרוזע.

אין דער נאכט פון 27 פעברואר האבען מיר בעקומען א בעפעהל און מיר האבען זיך פערזאמעלט אין די קעלערן פון פרעזידענטען-פאלאץ, פון גערינג'ען. איך ווייס שוין איצט נישט גענוי ווי שפעט עס איז געווען, ווען מיר האבען בעקומען א ידיעה, אז וואן דער לובע געפינט זיך שוין אין בנין. יעדער פון אונז האט געהאט א זעקעל מיט עטעס א פראשעק און א חוץ דעם נאך צעלולויד-פאסען. מיר האבען געהאט א בעפעהל די זעקלעך מיט דעם פראשעק אוועקצולעגען אויף גאנץ בעשטימטע ערטער, אנצובינדען די צעלולויד-פאסען אין די זעקלעך און אויסצוציהען די פאסען ביז צום ארויסגאנג פון קעלער. דארט איז ערנסט שוין געשטאנען ביי איין פעקל פאסען און הייגעס ביים צווייטען. ווען מיר זענען שוין געהאט ארויס פון קעלער, האבען זיי, אויף רעהמ'ס בעפעהל, וועלכער האט זיך שוין געהאט איבערצייגט, אז וואן דער לובע שפרינגט שוין ארום אין פארלאמענט-בנין, אנגעצינדען די צעלולויד-פאסען. פייער-צונגען זענען זיך איבער די צעלולויד-פאסען צולאפען אין אלע ריכטונגען און וואו זיי האבען אנגעטראפען אויף א זעקעל מיט פראשעק האט זיך דערהערט א דערשטיקטער אויפרייס און די לופט איז פיל געווארען. ווי מיט ברענענדיג מעהל און אלץ ארום איז תיכף איינגעהילט געווארען אין פלאמען. מיר זענען אנטלאפען. די ארבייט איז געמאכט געווארען. וואן דער לובע איז ארעסטירט געווארען. אזוי איז מיט איהם אפגערעדט געווארען. מען האט איהם געזאגט, אז ער וועט זיך לאזען ארעסטירען און א געוויסע צייט וועט מען איהם האלטען אין תפיסה, מען וועט איהם אויך פער'משפט'ן, אבער נאך א געוויסער צייט וועט מען איהם אין געהיים ארויסשיקען קיין אמעריקא מיט א גרויסער סומע געלד, וואו ער וועט קענען פיהרען א רייך לעבען. וואן ד'ער לובע האט זיך געטראכט, אז בכדי צו קענען פיהרען א רייך לעבען לוינט צו זיצען א פאר חדשים אין תפיסה.

ווי אזוי זיי האבען זייער ווארט געהאלטען? מיך שוידערט ווען איך דערמאהן זיך וועגען דעם. מיך שוידערט אבער אויך ווען איך דערמאהן זיך, אז מיינע חברים, וועלכע מען האט אונטער דעם דראהען פון טויט געצוואונגען צו דער דאזיגער טאט, זענען איינציגווייז, איינער נאך דעם אנדערן פערשוואונדען, איינער פריהער דער אנדערער שפעטער. א חוץ מיר האבען נאך געלעבט ביז צום 30 יוני רעהם, הייגעס, ערנסט און נאגעל. נאגעל איז אבער אויך דעם 30 יוני דערשאסען געווארען צוזאמען מיט הייגעס'ן.

אונז האט מען געזאגט, אז מען מוז דעם רייכסטאג אונטערצינדען, ווייל עס האנדעלט זיך וועגען דער ענטשיידונג ביי די וואהלען פון מערץ 1933. עס איז פארהאן א מורא, אז די קאמוניסטען און סאציאליסטען וועלען דאך בעקומען א צו גרויסע מעהרהייט און די גאנצע ארבייט וועט זיין ארויסגעווארפען און אלע חברים וועלען האבען בחנם געווארט אויף פאסטענס.

הער רייכס-פרעזידענט! ווען איך טראכט וועגען יענער נאכט, ווייס איך, אז איך פערדין א קויל אין קאפ אריין, ווען אפילו איך בין דערצו געצוואונגען געווארען אונטער דער דראהונג פון טויט. אבער דאס איינע זאלען נאך די גרויסע לומפען דערלעבען, אז דער אמת וועגען דער מורא'דיגער שרפה-נאכט זאל בעקאנט ווערען אין דער עפענטליכקייט, אז עס זאל אלץ קלאהר ווערען ארום דעם שאנדפלעק פון דייטשען פאלק. איצט ווייס איך, אז דייטשלאנד וועט אונטערגעהן אויב עס וועט נישט קומען קיין נייע רעגירונג.

אין א געוויסער הינזיכט איז רעהם געווען שלעכט, אבער נישט אזוי שלעכט ווי געהרינג, געבעלס און לעי, וועגען היטלער'ן וועלען מיר גארנישט רעדען, ער האט בכלל קיין ווארט נישט, ער איז א צאפעל-מענש אין די הענד פון אנדערע. אז דער דאזיגער היטלער, וועלכען איך האב פריהער אזוי פערעהרט, וועט זיך ארויסווייזען פאר אזא אויסוואורף, האב איך קיינמאל נישט געטראכט. דאס איז געווען א געוועהנליכער מארד און איבערפאל.

די שטורמיסטען-פיהרער האבען געווארט אויף זיין צהרליך ווארט דעם 1 יולי און פלאן פערטרויען צום פיהרער. ער אבער האט געפינען פאר ריכטיגער צו פערניכטען די עדות פון חרפה. גערינג און געבעלס האבען ארגאניזירט די רייכסטאג-שרפה, לויט זייער בעפעהל איז אלץ געשעהען און בעזונדערס געבעלס האט געוואלט פראפאגאנדיסטיש אויסנוצען, וויסענדיג, אז דאס פאלק גלויבט אין אלעם און וועט ענטשפרעכענד שטימען.

קרוזע פערענדיגט דעם בריף מיט דער בעמערקונג, אז ער איז גרייט זיך צו שטעלען פאר יעדער רעגירונג בכדי צו בעשטעטיגען זיינע רייד. ער וויל נאר מען זאל גאראנטירען די זיכערקייט פון זיין לעבען. דערווייל איז ער בעהאלטען אין דער שוויץ, ווייל היטלערס אגענטען פערפאלגען איהם און ווילען איהם דער'הרג'ענען.

ראדיקאלע ווירטשאפטליכע רעפארמען
קענען ברענגען שאדען די ברייטע מאסען

אין שייכות מיט די ערקלערונגען פון פרעמיער פראפ. קאזלאווסקי וועגען די ריכטליניען פון דער ווירטשאפטליכער און סאציאלער פאליטיק פון דער רעגירונג, האט זיך ענטוויקעלט א דיסקוסיע אויף דער טעמע: וואס בעדייט דאס דער „קורס אויף לינקס".

אין שייכות דערמיט שרייבט די „א. ק. צ.":

וואס זאל דאס בעדייטען דער „קורס אויף לינקס"? פערשטעהט זיך, אז נישט די לאזונגען פון רעפארמען אין זין פון דעמאקראציע. עס האנדעלט זיך דא געוויס וועגען ראדיקאלע לאזונגען פון געזעלשאפטליך-ווירטשאפטליכע רעפארמען, רעפארמען וואס זאלען האבען אלס זייער יסוד, וועלכע עס איז פון די ווירטשאפטליכע עקספערימענטען, וואס ווערען אנגעווענדעט אין דער ברייטער וועלט.

אהן שום ספק וואלט אזא „קורס אויף לינקס" געווען אין א סתירה צו דער ביזאיצטיגער ווירטשאפטליכער פאליטיק פון דער רעגירונג. ראדיקאלע ווירטשאפטליכע רעפארמען, זענען געוועהנליך זעהר קאסטשפיליג און רופען ארויס בעאונרוהיגונג אין די קרייזען, וואס ווערען דורך זיי געטראפען — און אויך א געהעריגע פארטיידיגונגס-רעאקציע. עס שאפט זיך א צושטאנד און אטמאספער פון קאמף, וועלכער ווי יעדער קאמף קאסט טייער. ראדיקאלע ווירטשאפטליכע רעפארמען רואינירען דעם מלוכה-אוצר, פערגרעסערען די הוצאות און פערקלענערען די הכנסות. דאס פינאנסירען גרויסע ווירטשאפטליכע רעפארמען, בעזונדערס אין קריזיס=צייטען, פאדערט ענטוועדער צו לאזען אין בעוועגונג די אינפלאציע-מאשין, אדער צו האבען אין בעזיץ גרויסע רעזערוו-קאפיטאלען. דער כאאס, וואס עס ענטשטעהט צוליב דעם, בעזונדערס אין קריזיס-צייטען, רופט ארויס א קאפיטאל=פערלוסט, וואס ווערט שעדליך — קודם-כל פאר די שיכטען פאר וועלכע די רעפארם האט געדארפט ברענגען נוצען.

נישט אלע רעפארמען, וואס זענען געמאכט געווארען לטובת די ארבייטער-מאסען זענען געווען פאר זייער נוצען. די סאציאלע פערזיכערונגען זענען געווארען פאר זיי א דאנינע געשאנק. זיי האבען זייער לאגע נישט פערבעסערט און נישט געבראכט די געוואונשענע סטאביליזאציע און עקזיסטענץ-פערזיכערונג. די אגראר-רעפארם, וועלכע האט געדארפט העלפען די לאנדווירטען, האט געהאט נאר דעם רעזולטאט, אז זיי האבען זיך פערשולדיגט מיט פערשידענע שווערע לאסטען, וועלכע זיי קאנען איצט נישט טראגען. א סך אויסגאבען פון דער ארבייטער=געזעצגעבונג, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען לטובת די ארבייטענדיגע מאסען, זענען געווארען דער מקור פון דער פעראָרימונג פון די ארבייטער.

די איצטיגע ווירטשאפט איז א סך קאמפליצירטער ווי עס דאכט זיך די ראדיקאלע רעפארמאטארען. מיט ווירטשאפטליכע רעפארמען מוז מען זיין זעהר פארזיכטיג. פערשידענע רעפארמען פון לינקס, האבען אפט, להיפוך צו דער אינטענץ פון די רעפארמאטארען — געבראכט גרויסע רוחים פערשידענע ספעקולאנטען און ארימער געמאכט די מאסען; און זעהר אפט האבען רעפארמען פון רעכטס געבראכט נוצען די ברייטע מאסען.

די ערפאהרונג פון יאהרהונדערטער לערנט, אז די ברייטע פאלקס-מאסען דארף און מוז קודם כל טראכטען, קען מען דינען אמבעסטען דורך א פאליטיק פון סטאביליזאציע, רוה, צוטרוי און פעסטקייט.

דאס הייסט אבער נישט, אז אין פוילען זענען נישט נויטיג קיין ווירטשאפטליכע רעפארמען. עס קען און דארף א סך געטון ווערען פאר לאנדווירטשאפט. עס איז אויך פארהאן א סך אויפגאבען אויף צו פערשטארקען דעם מיטעלשטאנד, אויסצובעסערען די לאגע פון די האנדווערקער און סוחרים, פרייע פראפעסיעס און ארבייטענדיגע אינטעליגענץ. און אויך זעהר א סך איז נאך אויפצוטון בכדי צו פערבעסערען די לאגע פון די ארבייטער=מאסען, דער קאמף מיט ארבייטסלאזיגקייט און נויט, דער קאמף געגען די הונגער-לוינען.

און נאך איין בעמערקונג: די אלע, וואס רעדען וועגען „קורס אויף לינקס", מוזען געדענקען, אז דער עטאטיזם אין זיינע אלע פארמען, איז דער הויפט-קוואל פון דער נויט פון די מאסען. זאלען זיי געדענקען, אז דער עטאטיזם ברענגט מיט זיך פיסקאליזם, מאנאפאליזם, ביוראקראטיזם און צענטראליזם. זאלען זיי געדענקען, אז דאס פערברייטערען די טעטיגקייטס-יסודות פאר די קארטעלען און מאנאפאלען דורך סיסטעם פון פראהיביציע=צאלען, פרעמיעס און קאנטינגענטען, פערבאטען און סובווענציעס, דער סיסטעם פון רעגלאמענטאציע און קאנצעסיעס, דאס אלעס פעראָרימט די מאסען און טרייבט זיי אין נויט.

ווער עס וויל אויף א אמת די דעמאקראטיזאציע פון דער ווירטשאפט, דער מוז קעמפען מיט אלע קוואלען פון אויסשליסליכקייט, געגען קאנצעסיעס, פרעמיעס, סובווענציעס, קאנטינגענטען, קארטעלען, מאנאפאלען און צענטראלען אין אלע זייערע פארמען.

„נישט אויף רעכטס און נישט אויף לינקס". מיר מוזען שטימען פאר'ן געזונדען פערשטאנד.

די דייטשע גרויס-אינדוסטריע זאגט זיך אפ פון היטלער'ן

ווי עס ווערט איצט געמעלדעט פון בערלין, איז אין צוזאמענהאנג מיט די געשעהענישען פון 30 יוני ארויסגעטרעטען פון דער נאציאנאל-סאציאליסטישער פארטיי, פריץ טהיסען. דער ארויסטריט פון טהיסען, איינעם פון די פראמינענטסטע פארשטעהער פון דער גרויסער אינדוסטריע, פון דער פארטיי בעווייזט, אז אין די רייהען פון דער פארטיי קומען ווייטער פאר, שוין נאך דער שחיטה פון די פארשטעהער פון דער צווייטער רעוואלוציע, גרויסע רייבונגען.

פריץ טהיסען, דער גרויסער מאגנאט פון רוהר-געביט, איז געווען דער פארטרעטער פון דער שווער-אינדוסטריע, וועלכער האט דער ערשטער זיך אנגעשלאסען אן היטלערן. לאנגע יאהרען האט ער פינאנסירט די היטלער-בעוועגונג און איז געווען איינער פון די גרעסטע געלד=געבער. א סך מיליאנען האט טהיסען פערזענליך און שפעטער אויך זיינע געשעפטס-פריינד, געגעבען היטלערן, בכדי דורך איהם צו בעקעמפען דעם קאמוניזם. עס האט איהם גארנישט געארט, וואס אינדערזעלבער צייט, וואס ער האט געווארפען מיט מיליאנען פאר היטלערן, האט ער שוין גענומען גרויסע סובווענצען פון דער דייטשער מלוכה-קאסע פאר זיינע אונטערנעהמונגען. עס איז אזוי ארום אויסגעקומען, אז די דייטשע רעפובליקאנישע רעגירונג, האט אינדירעקט געשטיצט היטלערן. דער געוועזענער דייטשער רייכסקאנצלער ברינינג, האט בשעת'ו אפילו גדראהט טהיסענען מיט רעוועלאציעס וועגען דאזיגען ענין. טהיסען האט זיך אבער גארנישט דערפון געמאכט, ווייל ער האט גוט געקענט די שוואכקייט פון דער דייטשער רעגירונג, וועלכע האט דאן געהאט א געלעגענהייט צוצודריקען היטלערס הויפט=פינאנסיסט און צו טרייבען איהם צו א באנקראט.

אין יאהר 1932 האט טהיסען איינגעלאדען היטלער'ן אין דעם אינדוסטריע-קלוב אין דיסעלדארף. דארט איז היטלער צום ערשטען מאל אויפגעטרעטען אויף א פערזאמלונג פון די פארשטעהער פון די ווירטשאפטליכע פיהרער. היטלער האט ביי דער דאזיגער געלעגענהייט פערזיכערט זיינע צוהערער, אז זיין וויכטיגסטע אויפגאבע איז צו בעקעמפען דעם מארקסיזם. די הערען גענעראל-דירעקטארען האבען דאס אויסגעהערט און צוגעשאקעלט מיט די קעפ.

ווען היטלער איז געקומען צו דער מאכט, האט ער זיך שטארק גערעכענט מיט טהיסענס ווירטשאפטליכע עצות. גערינג האט איהם בעשטימט אלס פריסישען מלוכה=ראט. גלייכצייטיג האט ער אין וועסטפאלישען אינדוסטריע-געביט פערנומען א אמט מיט ווירטשאפטליכע דיקטאטארישע פול=מאכטען. טהיסען האט די שטעלונג אויסגענוצט און האט אויפסניי ארגאניזירט דעם פעראייניגטען שטאל=פעראיין לטובת זיין אייגענער קעשענע.

אין דער לעצטער צייט האט זיך טהיסען דערנעהנטערט מעהר צו דעם ס. א. פליגעל אין דער פארטיי. מען האט איהם אפט געזעהען אין האטעל „עדען" אין בערלין, צוזאמען מיט ערנסט און רעהמען, וועלכע ער האט געהאלטען פאר זיינע גוטע פריינד. צוליב וועלכע סיבות ער איז איצט ארויסגעטרעטען פון דער פארטיי, איז דערווייל נישט בעוואוסט. מען דארף אבער אננעהמען, אז אפילו פאר אזא טהיסען איז ענדליך קלאר געווארען צו וואס פאר א קאטאסטראפע אין דייטשלאנד עס קען דערפיהרען היטלער'ס ווירטשאפטליכע פאליטיק.

נייער פאלקסבלאט
דאס לאדזשער לעבען
נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 26 יולי
יד אב תרצ"ד
זון-אויפגאנג 3.47
זון-אונטערגאנג 7.37

א גראנאט האט אויפגעריסען אין א שטוב און שרעקליך פערוואונדעט צוויי מענשען

(2) נומער 11 אויף דער גאס פון 28-טען שיסער-פאלק האט נעכטען געטראפען א גרוילענד אומגליק.

סטאניסלאוו מאדושעיעווסקי האט אין מאני-וואלד געפונען א קנויט פון א גראנאט, וואס ער האט אהיימגענומען צו זיך אויפן דערמאנטען אדרעס.

אז צו מאדושעיעווסקין איז נעכטען געקומען זיין בעקאנטער יעזשי וואלסקי (אגראדאווע 26) האט מאדושעיעווסקי איהם געוויזען די וויכטיגע „מציאה". בעת-מעשה האט מאדושעיעווסקי מאני-פולירט מיט דעם געגענשטאנד, וועלכע האט פלוצ-לינג אויפגעריסען, צוליב וואס עס זענען ארויס-געפלויגען אלע שויבען פון דער וואוינונג. דער אימה'דיגער אפהילך צוליבן אויפרייס האט צונויפ-גענומען פיל שכנים, וועלכע האבען געפונען ליגען אין א טייך בלוט סיי מאדושעיעווסקין און סיי וואלסקין. דערצו איז די גאנצע שטוב-איינריכ-טונג צושמעטערט געווארען.

דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע-דאקטאר האט פעסטגעשטעלט ביי מאדושעיעווסקין טיפע וואונדען אין קאפ און ברוסט, און אין א ווייסטען מצב איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל ארייז. גליקליכערווייז האט וואלסקי אפגעשניטען מיט לייכטערע וואונדען.

פאליציי האט אונטערגענומען אן אויספאר-שונג.

שרעקליכע שרפות פון דונערס אין דער לאדזשער אומגעגענד

(2) אין לאדזשער אויספארשונגס-אמט זענען אין משך פון נעכטיגען טאג דערהאלטען געווארען ווייטערדיגע אינפארמאציעס וועגען חורבן, וואס דונערס און בליצען האבען אנגעמאכט אין פיל שטעט און דערפער אין דער לאדזשער וואיעוואד-שאפט בעת די לעצטע שטורעמס מיט די דונערס.

אין דארף איזאבעלין איז פערברענט געווא-רען א ווירטשאפט אין דער ווערט פון 20000 זל. אין דארף טור, איז פון א דונער צושמעטערט געווארען א ריזיגער לעבעדיגער אינווענטאר פון 17 חזירים, פערד, קיה און עופות פאר 40000 זל.

אויך אין די דערפער סטארא-וויעש, בוגיי, אסיעק-וויעלקי זענען אוועק מיט'ן פייער פון דונערס א סך הייזער ווי אויך לעבעדיגער און טויטער אינווענטאר.

די הויך פון די שאדענס איז גענוי נאך נישט בערעכענט.

מורא'דיג אומגליק מיט א יוד
א שטיק פון א באלקאן האט צושמעטערט זיין קאפ

(2) דער 48-יעהריגער אברהם גאלדבערג (זגער זשער 18) האט, פארבייגעהענדיג נעכטען דעם הויז פון זגערזשער 40 בעקומען אין קאפ אריין א גרויס שטיק טינק, וואס האט זיך אראפגעריסען פון א באלקאן פון דערמאנטען הויז.

אנגעהענדיג אין בלוט איז גאלדבערג אנידערגעפאלען אויף דער ערד אין א בעוואוסטלאזען צושטאנד.

דער ארויסגערופענער פאגאטאוויע - דאקטאר האט פעסטגעשטעלט ביים פערוואונדעטען א צושכאלטענעם שארבען ווי אויך צובראכענע פיס. אין א זעהר שווערען מצב איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

פאליציי פיהרט אן אויספארשונג מיט'ן ציל פעסטצושטעלען ווער עס דארף צוגעצויגען ווערען צו פעראנטווארטליכקייט.

עקספארט-מעגליכקייטען פאר לאדזשער טעקסטיל- און גאלאנטעריע-סחורות קיין כינע

(אה) די טעג האט אין שאנכיי אנגעהויבען איהר טעטיגקייט די פוילישע האנדעלס קאמער, די הויפט-אויפגאבע פון דער קאמער איז קודם כל א אינפאר-מאציע אקציע אין האנדעלס ענינים מיט פוילען. אין שייכות דערמיט ווערט אקטועל די פראגע פון עקספארט פון טעקסטיל סחורות קיין כינע, וואו לאדזשער סחורות האבען שוין ביז איצט אויך געהאט א גוטען אפזאצג, הגם אויפ'ן כינעזישען מארק טרעפט אן די לאדזשער טעקסטיל א ערנסטען קאנקורענץ מצד די יאפאנישע סחורות, ערשטענס צוליב דעם ביליגען טראנספארט און צווייטענס צוליב די בעדייטענדע ניד-ריגערע פרייזען. זענען אבער דאך די עקספארט מעגליכקייטען קיין כינע זעהר בעדייטענדע. יאפאנישע סחורות ווערען אין כינע נישט גערן גענומען און אין איינציגע פראווינצען טרעפען זיי אפילו אן אויף א ארגאניזירטען בויקאט מצד די סוחרים.

עס דארף נאך בעטאנט ווערען, אז דער כינעזישער מארק קען ווערען אן אפנעהמער נישט נאר פאר טעקסטיל סחורות, נאר אויך פאר לאדזשער גאלאנטעריע, בעזונדערס פאר לעדער גאלאנטעריע און קנעפלעך.

זיך פערענדיגט דער טערמין פון אפגעבען בקשות
אנגענומען צו ווערען אויפ'ן ירושלימ'ער אוניווערזיטעט אויפ'ן יאהר 1934/35

די „געזעלשאפט פריינד פון העברעאישען אוני-ווערזיטעט אין ירושלים", ווארשא ארלא 11, איז דער מיט מודיע, אז דעם 25-טען יולי הג"י. האט זיך גע-ענדיגט דער טערמין פון דערלעדיגען אלע פארמאלי-טעטען, וואס זענען פערבונדען מיט'ן אנקומען אויפ'ן ירושלימער אוניווערזיטעט (בקשות, גיהאראנצען, אפ-צאהלט א. א. וו.).

קיין שום סטודענטישע ענינים וועלען יעצט נישט דערלעדיגט ווערען און דאס ווענדען זיך צום סעקרעטאריאט איז צוועקלאז.

דער טערמין פון איינשרייבונגען אויפ'ן אקאד. יאהר 1935/36 וועט בעקאנט געמאכט ווערען פריהלינג 1935.

צוליב דעם, וואס עס זעהען זיך פאר ענדערונ-גען אין די בעדינגונגען פון שטודירען אויפ'ן אוני-ווערזיטעט, ווערען יעצט נישט ערטיילט קיין אינ-פארמאציעס.

די אינפארמאציע-בראשורען פאר'ן יאהר 1934/35 קען מען בעקומען אין דער געזעלשאפט, ווארשא, ארלא 11, פרייז 60 גר. אין בריף-מארקען.

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעלעפאן 112-25

גאסטשפילען פון דעם גרעסטען אמעריקאנער סטאר, דער שטאלץ פון דער אפערעטע, דעם ראמאנטישען ליבהאבער און זינגער

מיכאל מיכאלעסקא

היינט דאנערשטאג, 9.30 אוו. גרויסע הנחה און פאלקס-פארשטעלונג
אלע בילעטען אין פארטער נאר 1 זל.
אויף די אונצעהליגע בריף און ווענדונגען פון לאדזשער טעאטער-עולם חזרט נעגעבען נאר 1 מאל מיט מיכאל מיכאלעסקא אין דער טיטעל-ראלע דאס וועלט-בערימטע לעבענסבילד

דער תלמיד חכם

לעזט ווער ס'שפילט:
מייבלום — יהושע טופמאן
סאפיע — ראזא סאנדלער
גרונין — מרדכי שאדאווסקי
מאטל — ישעיה צווילין
חייקע—לאלא יאקובאוויטש
מרדכי נאז — יעקב פישער
צמח למדן — שלמה קוסנער
זעלדע — חנה לעווין
אלטער — תלמיד חכם —
מיכאל מיכאלעסקא
רודניק—גרשון לעמבערגער

נאך דער פארשטעלונג א גרויסער דיווערטיסמענט מיטן אנטייל פון
פאניא רובין, יעקב פישער, גרשון לעמבערגער, ישעיה צווילין און אנד.

מארגען פרייטאג, 9.30 אוו. מיכאל מיכאלעסקא'ס צווייטע גרויסע אויפפיהרונג
דער לעצטער טאנץ
מיט מיכאל מיכאלעסקא אין דער הויפט-ראלע.

טאג-באטיכצן
וועגען געזעץ צו שליסען אלע געשעפטען 7 אוו.

אין צוזאמענהאנג מיט דער לעצטער גזירה, וועלכע איז גורם צו בעדראהען די עקזיסטענצען פון טויזענדער פרוכטען-געשעפטען, מילכיגע-געוועלבער, קאפעען, קאנדיטאריען און ווארשט-געשעפטען, צוליב'ן געזעץ פון שליסען אלע גע-וועלבער 7 אוועגד, אויב זיי ווילען פערקויפען „נא ווינאס" — זענען מיר אלארמירט געווארען אהן א שיער מאל, צו אינטערווענירען ביי דער געהעריגער מאכט, כדי מבטל-צו-מאכען די גזירה, וועלכע איז געצילט כמעט אויסשליסלעך אין יודי-שען קליינהענדלער-לאגער.

נאך א רייה אינטערווענצען און אויפקלע-רונגען, ווי למשל, אז צוליב די היצען ווייזט זיך ערשט א קונה אין א פרוכטען-געוועלב ארום אוועגד-צייט, דאמאלס, ווען לויט'ן געזעץ, דארף דאס געוועלב געשלאסען ווערען און אנדערע מא-טיווען בנוגע אנדערע געוועלבער — איז דאך געלונגען מבטל צו מאכען די גזירה בנוגע מאנכע פון די אויסגערעכענטע. און אין אלגעמיין איז די גזירה דערלייכטערט געווארען.

נאר נישט דאס בין איך אויסען. איך נעהם מיר נאר די ערלויבניש, ביי דער געלעגענהייט, אביסעל מוסר צו זאגען די אינהאבער פון דריטע, פירטע און אויך טיילווייז צווייטע קאטעגאריע פאטענטען, וועלכע, בשעת - הדחק, לויפען זיי בהלה'דיג צו די, וועלכע זענען אמווענינסטען קאמפעטענט צו אינטערווענירען, נישט האבענדיג דעם פארשטעהערשאפטס-כח פון די טויזענדער אינ'ם איצטיגען מאמענט בא'עוולה'טע.

די איצטיגע גזירה-קרבנות, זענען בשעת די וואהלען צום שטאט-ראט געווען אויף אזויפיל דע-זארגאניזירט, אז זיי האבען נישט געשאפען קיין איינהייטליכען פראנט לטובת די אייגענע אינטע-רעסען, און געוועהלט פארשטעהער, וועלכע זענען מסוגל די דאזיגע אינטערעסען צו דינען.

עס וואלט זיכער נישט געקומען צום איצ-טיגען, פאר די קליינהענדלער בעדראהטען צו-שטאנד, ווען עס וואלטען געווארען די פאסינע פארשטעהער.

אין לאדז און לאדזער וואיעוואדשאפט איז פארן יאהר 1934 אויסגעקויפט געווארען דריטער קאטעגאריע 9,309 פאטענטען, פירטער קאט. 21,027 פאטענטען און צווייטער – 1,511 פאטענ-טען, פון וועלכער טויזענד זענען זיכער געוועל-בער. די אלע פאטענטען-בעזיצער וואלטען בכח געווען ביי געמיינזאמער אנשטרענגונג ארייבברענ-גען אין שטאט-ראט אומגעפעהר פון 15–20 ראט-מענער. טא וואו זענען זיי, אונזערע אינטערעסען-פערטיידיגער?

און אז עס קאן מעגליך זיין א פערשטענדי-גונג, נישט נאר צווישען יודען, נאר אויך צווישען יודען און קריסטען קאן דינען דער לעצטער פאקט, וואס א דעלעגאציע פון יודען און נישט-יודען איז מיטוואך, דעם 18 ד. ח. אויפגענומען געווארען דורכן רעגירונגס-קאמיסאר אינזש. וואיעוואדזקי אין צוזאמענהאנג מיטן בעפרייען דורך די פינאנץ-קאמער פון פאטענטען די ארימע הענדלער אויף די מערק, וועלכע זענען לעצטענס כסדר צוליב דעם געטרויפט געווארען און דער רעגירונגס-קאמיסאר האט צוגעזאגט די בקשה גינסטיג צו ערלעדיגען.

זעהען מיר דאך אלזא, אז ביי פערשטענד-ניש אין ווילען קאן יא קומען צו פערשטענדיגונג און צוזאמענארבייט.

אדער ווען מיר זאגען למשל, אז די 11 פראצענט קליינהענדלער פון דער פוילישער רע-פובליק, געהען צוזאמען צו סיים-און סענאט-וואה-לען, זענען זיי בכח אדורכצופיהרען 49 סיים-דע-פוטאטען און 12 סענאטארען. די לאגע וואלט פערשטעהט זיך דאמאלס געווען גאר אנ'אנדערע: עס וואלט בעשאפען געווארען א בעדייטענדער קלוב, וועלכער וואלט שוין יא געהיטען די האנ-דעלס-אינטערעסען.

וואס קומט אבער ארויס, אז אין א דעצי-דירענדען מאמענט נעמען די קליינהענדלער דאס גארנישט אין אכט.

ח. כארי.

צוגאב-פאבאר-קאמיסיע

ד. 27 און 28 יולי וועט אין לאקאל פון דער מיליטער'שער אבטיילונג ביים מאגיסטראט, פעט-ריקאווער 165 אמטירען א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז שטאט 2. צו דער קאמיסיע דארפען זיך מעלדען די פאבאראווע פון יאהר-גאנג 1913 וועלכע האבען זיך צוליב וויכטיגע סיבות נישט געקענט שטעלען ביז איצט צו די קא-מיסיעס און די פאבאראווע פון עלטערע יאהר-גענג, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צו מיליטער-דינסט אויב זיי האבען דער-האלטען באמעגטליכע אויפפארדערונגען פון דער שטא-טישער סטאראסטווע און וואוינען אויפן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13, און 14 פאליציי-קאמיסאריאטען.

צו דער קאמיסיע מוז מען צושטעלען א פאס אדער א דאקומענט מיט א פאטאגראפיע.

דער האנדעל מיט פרוכטען אונטער א פערשארפטער סאניטאר-קאנטראלע

(2) די לאדזער סאניטאר-מאכט איז צוגעט-רעטען ענערגיש דורכצופיהרען קאנטראלעס פון די פערקויפס-שטעלעס פון אויבס. די ערשטע אונ-טערזוכונגען האבען בעוויזען, אז אט-דער האנדעל געפינט זיך אויף א גאר קלעגליכער מדרגה. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אויף די מערק, הא-לעס און אויך אין געוועלבער ליגען פרוכטען אויף דער פאדלאגע אדער אין שמוציגע קוישען.

אין שייכות דערמיט זענען ארויסגעגעבען געווארען א גאנצע רייה צוגאב-פעראָרדנונגען בנוגע דעם אפהיטען די ריינקייט.

נייער לוין-טאריף אין דער קאטאן-אינדוסטריע
ווערט היינט פארגעשטעלט דורך די פאבריקאנטען

(2) ווי בעקאנט, דויערט אין דער קאטאן-אינדוסטריע א קאנפליקט וועגען קאלעקטיווען אפמאך.

אויף דער לעצטער קאנפערענץ אין אר-בייטס-אינספעקטאריאט איז בעשטימט געווארען, אז דעם 26 ד.ח. זאלען די פאבריקאנטען פארשטעלען א נייעם לוין-„צעניק" פאר די ארבייטער.

אלזא, היינט דארף דער לוין-טאריף פארגע-שטעלט ווערען און דעם 31 ד.ח. וועט פארקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ מיטן ציל עווענטועל אונטערצושרייבען דעם נייעם אפמאך.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעהמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אוועגד.

Dr. med. Trepman
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעצ. פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענערשוועכע אויך אלע ארט אנאליזן
נעהמט אן פון 8–12 און פון 5–9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 8–1. בעזונדערע ווארטע-זאל פאר פרויען.

אפאר ווערטער וועגן טעאטער-לעקסיקאן און זיין רעדאקטאר

(צו זלמן זילבערצווייגס אפפאהרען פון פוילען)

דערווייל נאר א פאר ווערטער. עס וועט נאך אויסקומען צו רעדען נישט איינמאל און נישט איינער וועט נאך שרייבען וועגען זילבערצווייגען און זיין טעאטער-לעקסיקאן, וועגען אויטאר און זיין ווערק.

יא, וועגען אויטאר, נישט ווי׳ען רעדאקטאר (ווי מיר שרייבען געוועהנליך) א רעדאקטאר האט מיט-ארבייטער און מיטהעלפער, און דא האט איין מענש אליין, אהן שום זייטיגע הילף, פערפאסט א גאנצען לעקסיקאן. פערפאסט פונקט אזוי ווי א בעגאבטער היסטאריקער אדער ביאגראף נעהמט זיין רויה-מאטעריאל, הויכט אריין אין איהם לעבען און גייסט, גיט איהם פארם און געשטאלט און מאכט פון דעם דאזיגען מאטעריאל זיינעם אן אייגענעם, זיינע א אריגינעל ווערק.

דער טעאטער-לעקסיקאן איז זילבערצווייגס א אריגינעלע שאפונג. אלץ, וואס עס שטעהט דארט, איז זיין אייגענס. ער האט אריינגעטון אין דעם ווערק זיין נשמה, זיין גייסט, זיין גאנצען „איך". נאר וועניג מענשען ווייסען, וויפיל קרבנות, מאטעריעלע און מאראלישע, ער האט געבראכט אין אינטערעס פון זיין לעקסיקאן; וויפיל פון זיינע בעסטע יאהרען, וויפיל פון זיין פערזענליכען גליק און פון זיין נערווען-קראפט ער האט אבגעגעבען ביז ער האט נאך צוזאמענגעבראכט דאס רויהע מאטעריאל, די ציגעל מיט׳ן לעהם, פאר דעם ווערק, וואס איז געווען זיין לעבענס-ווערק.

און וויפיל צייט, ארבייט און גייסטיגע ענערגיע ער האט מקריב געווען ביז ער האט סיסטעמאטיזירט דאס אומגעהויערע מאטעריאל, גייסטיג אדורכגעארבייט און ליטעראריש אויסגעפארמט דערפון דאס, וואס ליגט היינט פאר אונז פארטיג אלס טעאטער-לעקסיקאן!

דער דאזיגער לעקסיקאן — איז א ווערק פון ליבע און בעגייסטערונג פאר׳ן יודישען טעאטער און יודישען קינסטלערטום, א פראדוקט פון א אומגעוועהנליכער ענערגיע און ווילענס-קראפט. נאר אזא ליבע צו דער זאך, אזא אויסדויער און ארבייטזאמקייט, אזא עקשנות און צוטרוי צו זיך, אזא אינטענסיווער אינטערעס און אינערליכער אנטייל אין די בעמיהונגען און אנשטרענגונגען פון די, וואס בויען דאס יודישע טעאטער, — נאר א מענש מיט אזעלכע אייגענשאפטען האט אין א פערהעלטניסמעסיג קורצער צייט געקענט צושטאנד ברענגען אזא ווערק, וואס פאדערט געוועהנליך יאהרען לאנגע ארבייט נישט פון איינעם נאר פון צענדליגער מענשען פון א גאנצען שטאב רעדאקטארען און מיט-ארבייטער.

דאס אלץ, וואס מיר האבען דא געזאגט, גיט אבער נאך קיים א בעגריף וועגען זילבערצווייגס ליסטונג, וועגען דער קאלאסאלער ארבייט, וואס ער האט גענומען אויף זיך און אויסגעפיהרט, און וועגען די אומגעהויערע שוועריגקייטען, וואס ער האט געהאט צו איבערוועלטיגען ביז ער האט צוזאמענגעטראגען דאס רייכע ביאגראפישע און היסטארישע מאטעריאל פון הונדערטער מקורים און שליסליך אויסגעפארטיגט זיין לעקסיקאן.

מ׳וועט נאך דארפען דערציילען — און דאס וועט זיין א אינטערעסאנט קאפיטעל ליידענס-געשיכטע פון א מאדערנעם גייסטיגען ארבייטער ביי יודען — ווי אזוי ער האט ארומגעוואנדערט און ארומגעוואלגעלט איבער דער וועלט, זיך ארומגעשלעפט איבער שטעט און לענדער, איבער פוילען, רומעניע, פראנקרייך, ענגלאנד און אמעריקע, געהענדיג מיט׳ן וועג, אויף וועלכען דאס יודישע טעאטער איז געגאנגען אין די לעצטע 50—60 יאהר.

5 מ׳וועט נאך דארפען דערציילען, אויף וועלכען אופן ער האט זיך פערשאפט דאס מאטעריאל פאר׳ן לעקסיקאן, ווי אזוי ער האט אומעטום גענישטערט אין ארכיוען און ביבליאטעקען, זיך גע-גריבעלט אין הונדערטער ווערק, אין צייטונגען און זשורנאלען, וואס זענען דערשינען פאר די לעצטע 60 יאהר; ווי אזוי ער האט אויפגעזוכט אקטיארען פון אלטען דור, דערונטער מאנכע פון גאלדפאדענס מיטארבייטער, פיאנערען פון יודישען טעאטער, און זיי אויסגעפרעגט, אויסגעזאפט ווי מ׳זאגט, ביי זיי ארויסגעקריגען ווערטפולע מינדליכע מיטיילונגען, בריף, זעלטענע אפישען, דאקומענטען, בילדער און אלץ, וואס ער האט נויטיג געהאט פאר זיין ווערק.

און ווי אזוי פון די דאזיגע מאטעריאלען איז שליסליך ענטשטאנען דער טעאטער-לעקסיקאן — וועגען דעם אלעם וועט נאך זיין אסך צו רעדען און צו דערציילען.

אבער ווי געזאגט, אין אונזער קורצען ארטיקעל קענען מיר זיך נישט ערלויבען אין פרטים און ווילען זיך בעגנוגענען דערווייל נאר „מיט א פאר ווערטער".

דאס, וואס איך וויל בעזונדערס בעטאנען, איז: אז דער טעאטער-לעקסיקאן איז נישט בלויז א ווערטפולע קולטור-היסטארישע ארבייט, נאר א קולטור-טאט פון ערשטען ראנג.

מ׳דארף נאר אדורכבלעטערן דעם לעקסיקאן, בכדי זיך צו איבערצייגען, וואס ז. האט אויפגעטון פאר דער יודישער טעאטער-קולטור, פאר דער בע-רייכערונג פון אונזער וויסען וועגען די ענטשטעהונג און ענטוויקלונג פון דער יודישער טעאטער קונסט; וויפיל פערגעסענע נעמען פון פערדינסט-פולע טעאטער-מענשען ער האט ווידער ארויסגעבראכט אויף דער ליכטיגער שיין און זיי אנגעוויזען זייער פלאץ אין דער טעאטער-געשיכטע, וויפיל טויטע ער האט מחייה מתים געווען, וויפיל ווערטפולע, לאנג פערשטויבטע מאטעריאלען ער האט ארויסגעראטעוועט פון תהום השכחה.

מאנכע ביאגראפיעס פון פראמינענטע אקטיארען און שריפטשטעלער שטעלען פאר מיט זיך גאנצע אבהאנדלונגען, זעלבסטשטענדיגע מאנאגראפיעס, וועלכע האבען אן און פאר זיך א ווערט פון אויסגעצייכענטע שטודיע צו דער ענטוויקלונגס-געשיכטע פון יודישען טעאטער.

דער טעאטער-לעקסיקאן איז אויסגערעכענט אויף א אויסגאבע פון דריי בענדער. צוויי זענען שוין דערשינען. דער צווייטער איז נאר וואס ארויס מיט א רייכען ביאגראפישען מאטעריאל, מיט צאהלרייכע בילדער, שיין געדרוקט, געשמאקפול ארויסגעגעבען אזוי ווי דער ערשטער.

כנוהג שבעולם אז אזא ווערק ווערט סובסידירט צו ווערען פון דער געזעלשאפט, פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס, פון קולטור-אנשטאלטען.

זילבערצווייג האט קיין שום סובסידיע נישט בעקומען און ביי קיינעם נישט פערלאנגט. פערקעהרט: וואס ער האט נאר פערדינט און וואו ער האט נאר געקריגען ערגעץ געלד, האט ער עס אריינגעפאקט אין זיין ווערק.

זיינע לאדזער פריינד האבען איהם אבער צוגערעדט, אז ער זאל זיך ווענדען וועגען א סובסידיע צו דער לאדזער גמינע. זייער רעכנונג איז געווען אזא: זילבערצווייג איז א לאדזער, דא אין לאדז איז ער דערצויגען געווארען, דא האט ער געלערנט, פערבראכט אלע זיינע יאהרען — ווי שייך אז די לאדזער גמינע וועט נישט סובסידירען כאטש מיט וויפיל עס איז דאס ווערק פון א לאדזער שריפטשטעלער, וואס איז אלגעמיין אנערקענט אלס א פראמינענטע ליסטונג און איז אלס אזעלכע לכל הדעות א כבוד פאר׳ן לאדזער יודענטום; מאכט זיך דאך בעקאנט דאס יודישע לאדז אין דער וועלט אלס א קיבוץ, וואס גיט ארויס נישט נאר מאנופאקטוריסטען, נאר אויך טיכטיגע גייסטיג-ארבייטער און שעפערישע כחות אויפ׳ן געביט פון קונסט און קולטור.

אבער די לאדזער יודישע גמינע — און יודען חן האבען עס גאר אנדערש נישט דערוואוסט — האט זיך נישט בלויז אנגעזאגט פון געבען א סובסידיע, נאר זי האט אפילו נישט איינגעשאפט פאר איהר ביבליאטעק די צוויי בענדער פון לעקסיקאן, וועלכע קאסטען צוזאמען — שרייב איך דאס — 42 זל.

נאר עס איז מעהר ווי זיכער, אז אויך אהן דער „סובסידיע" פון דער לאדזער יודישע קהלה-רעפרעזענטאנץ וועט דערשיינען דער דריטער, לעצטער באנד פון לעקסיקאן; זילבערצווייג וועט זיך לייט ווי ער האט זיך אן עצה געגעבען ביז אהער, שוין מסתמא אן עצה געבען אהן די לאדזער קהלה.

איין געדאנק אבער וועט ער מיטנעהמען מיט זיך פון לאדז אלס בערוהיגונג און טרייסט: אין דער צייט, ווען די הערען פון דער לאדזער יודישער גמינע וועלען שוין לאנג זיין „עמעריטען" און קיינער וועט שוין נישט געדענקען אפילו די נעמען זייערע, וועט יעדער קולטורעלער יוד זיך בענוצען מיט׳ן טעאטער-לעקסיקאן און יעדער יודישער שוישפילער און טעאטער-מענש, יעדער יודישער קולטור-מענש וועט נישט אויפהערען צו בעוואונדערען די ווערטפולע ליטערארישע ליסטונג, די קולטור-טאט פון א איינציגען מענשען, פון א לאדזער יוד מיט׳ן נאמען זלמן זילבערצווייג.

ישעיה אונגער.

Polska Akcyjna Spółka Telefoniczna
w Łodzi, Al. Kościuszki 12
przypomina, że z dnia 1 sierpnia 1934 kończy się ostateczny termin bezpłatnego instalowania telefonów.
TERMIN POWYŻSZY BEZWZGLĘDNIE PRZEDŁUŻONY NIE BĘDZIE.

מיט דער באהן און מיט׳ן שיף ארום אייראפא

סענסאציע פון טוריסטישען סעזאן

צום סוף פון היי-יאהריגען טוריסטישען סעזאן איז ארגאניזירט דאס רייזע-ביורא „וואגאן-לי-קוק" א גרויסען אויספלוג, אויף דער יבשה און ים, אויף דער לענג קאטאוויץ — בודאפעשט — וויען — ווענעדיג — טריעסט — אטען — קאנסטאנץ — בוקארעשט — לעמבערג.

דאס וועט געבען די מעגליכקייט די אנטייל-נעמער פון אויספלוג צו בעזוכען די שענסטע ערטער פון אייראפא.

מען דארף בעמען אין אכט דעם פאקט, וואס דער דאזיגער אויספלוג, וועט אין היגיענע ופון אטראקציע און קאמפארט אויפ׳ן געביט פון דער ארגאניזאציע, איבערשטייגען אלע ביזאיצטיגע אויספלוגען.

דאס וועט זיין די גרעסטע אטראקציע פון טוריסטישען סעזאן.

די רייזע אויף דער יבשה, וועט פארקומען אין לוקסוס - צוגען, וועלכע וועלען האבען א באר דאנסינג, וואס גיט די גאראנטיע פרעהליך און אנגענעם צו פערברענגען די רייזע.

אויך די רייזע אויפ׳ן ים, וועט אויך פאר-קומען אויף דער בעסטער שיף מיט לוקסוס-צוויי-פערזאנעדיגע קאבינעט. איינגעארדענט מיט הייס און קאלט וואסער, און אלע שטעט וועלען ספעציעלע קאמיטעטען מקבל - פנים זיין דעם אויספלוג.

דער אויספלוג וועט אפפאהרען פון קאטאוויץ דעם 30-טען סעפטעמבער און וועט דויערן ביז׳ן 12-טען אקטאבער ד. ה. 13 טעג, אין אלע ערטער וועלען ספעציעלע פיהרער בעגלייטען דעם אויספלוג און פיהרען צו בעזוכען די וויכטיגסטע מערקווירדיג-קייטען. דער פרייז איז 480 זל.

איינשרייבונגען נעמט אן נאר „וואגאן-לי-קוק" פיעטרקאווער 64, צוליב דעם וואס פאר לאדז איז צוגעטיילט געווארען א בעגרענצטע צאהל ערטער, דארף מען זיך צואיילען מיט׳ן איינשרייבען.

דער פרייז פון בילעט נעמט ארום: בעקעסטיגונג אין רעסטאראן-וואגאן, וואוינונג אין האטעל און עסען פולשטענדיגע אויסהאלטונג אויף דער שיף, פאס און וויזע, בעזוכען, א. א. וו.

גוט מארגען!

דאס קלוגע פערדעל!...

אין מערב גאליציען איז געווען א פערפליי-צונג. טעג און נעכט האט גע׳מבול׳ט. טויזענדער מענשען זענען רואינירט געווארען. האב און גוטס האט דער וואסער-מבול איינגעשלונגען.

אין מערב-גאליציען איז געווען א פערפליי-צונג, און איצט ריכט מען זיך אויף א מבול אין לאדז — א מבול... פון פראטעסטען!

און אויב ס׳האנדעלט זיך וועגען פראטעסטען, דערמאנען זיך די לאדזער פאבריקאנטען און סוחרים אין יענעם קלוגען פערדעל:

פערד זענען פערהאנען פערשידענע. ס׳זענען פערהאן פערד, וואס, אז זיי הערען פון שמייסער-פרר... פרר... שטעלט עס זיך אפ. ס׳איז אבער דא א קלוג פערדעל, וואס ווארט אויף א פרר... ווען גאר אנ׳אנדערער שרייט צו זיין פערדעל פרר... שטעלט ער זיך אפ דער ערשטער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס פרר... — האט גאר געשריגען א צווייטער בעל-עגלה צו אנ׳אנדער פערד.

די לאדזער פאבריקאנטען, האבען טאקע איצט מורא פאר דעם דאזיגען „קלוגען פערדעל", וואס קוקט נאר אויס צו הערען א פרר... און „שטעלט זיך אפ" — אפילו ווען מ׳מיינט נישט איהם...

אב—נעם

געזוכט מערדער און ענטדעקט שמוגלער

(2) זוכענדיג די מערדער פון געהיימניש-פול-אומגעבראכטען שילער כודאבינסקי פון זגערוש איז די פאליציי געקומען אויף די שפורען פון א שמוגלער-שייקע אין לאדז. נעמליך, אויף מאלינאוו-גאס 9 איז אין דער וואוינונג פון איינעם לי-געווסקי געפונען געווארען א גרויסען קוואנטום שטיינער צו זאפאלניטשקעס" און בעשמוגעלטען סאכארין.

אפגעלעגט דעם קאנצערט אין העלענאוו

צוליב דעם שלעכטען וועטער איז דער נעכ-טיגער „הזמיר"-קאנצערט אין העלענאוו אפגעלעגט געווארען אויף מיטוואך, דעם 1-טען שרפיצן.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	85.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	45.00
4 „ דאלארובקא —	53.00
7 „ סטאבליזאציע (אמ.)	67.63
5 „ ווארשאווער ס.-ב. 1934	57.75
5 „ לאדזער „ „	51.00
ענגלישער פונט — — —	26.70
דאלאר אפיצ. 5.29,50 נישט אפיצ. —	5.26
גאלד-דאלאר — — — —	8.91
גאלד-רובל — — — —	4.60
דייטשער מארק — — —	1.96

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעמט אהן פון 8—12 בייטאג, 4—6 און פון 7—8.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען, מענער-שוואכע-בעהאנד-לונג און סעקסועלע בעראטונג.
עלעקטראנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 בייטאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

DR.
L. Czarnożył
האט זיך איבערגעצויגען אויף
62 פיעטריקאווער 62
און ארדינירט איצט אין טשעבאטשינעס
ווילע קאטשושקא

ארויסגעפאלען פון א פאהרענדיגען טראמוואי

(2) אויף נאפיורקאווסקי-גאס איז ארויסגע-פאלען פון טראמוואי א געוויסער וולאדיסלאוו יעזשארנע. ביי וועלכען עס זענען צובראכען גע-ווארען די הענד.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט בייניאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10), א. כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פיעטריקאווער 225), ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59) אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50).

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20
אונזער רעפערטואר לכבוד שבת נחמו
צוגאנג בילינע פרייזען פון 30 גר. ביז 1 זל.

שבת, 28 יולי 12 פריה	גרויסער פריהמארגען דאס בערוהמטע מיסטעריוערק „גאט פון נקמה" אין 3 אקטען פון שלום אש
שבת, 28 יולי 4 נאכמיטאג	דאס בעליבטע ווערק פון דער שפאנישער אינקוויזיציע „זשידובקא" אין 4 אקטען פון לערנער.
שבת, 28 יולי 9.15 אוונט	צום ערשטען מאל אין דעם סעזאן „אויפ׳ן וועג קיין בוענאס-איירעס" אין 3 אקטען פון וו. סיגעל.

בילעטען צו בילינע פרייזען פון 30 גר. ביז 1 זל. שוין צו בעקומען אין טעאטער-קאסע.
אנזאמבל (לויט א. ב.): ס. און ר. בעזמאן, ה. באלבירסקי, ד. האמבורגער, ר. נערה, וו. גייהויז, ל. ראזענבערג, י. ראקאוו, נ. רייכענבערג, אריעל.

„ווער איז דער אמת'ער פאָטער פון מיין קינד?" *)

א פרוי רעדט זיך אראפּ פון הארצן און דערציילט אן אינטימען סוד פון צוואַנציג יאָהר צוריק. — אַ פערגוואַלטיגטע פון א רוסישען סאָלדאַט, בעהאַלט זי איהר סוד פונ'ם מאַן. — וואָס עס איז געשעהן מיט'ן קינד? — א טראַגישע געשיכטע. דערציילט פון דער פרוי אליין

עס איז ווידער שווער איבערצוגעבען, וואָס עס האָט איך מיר זיך געקאָכט, ווען איך האָב אַרויסגעזאָגט „ביין", „גאַרנישט פּאַסירט, זיי רוּ־ג"...

איך ווייס נישט: האָב איך געלייקענט, ווייל איך האָב נישט געקענט איבערטראָגען די שאַנד פון מודה זיין אַזאַ זאַך, צי האָב איך געלייקענט, ווייל איך האָב נישט געוואָלט מיין מאַן צוטיילען אַזאַ ערנידעריגונג און בעליידיגונג און אין איהם נישט אַריינשיסען קיין פערסמטע פייל?

איך ווייס נישט, איך ווייס נאָר, אַז איך האָב געלייקענט דעם טראַגישען פאַקט...

איך וויל נישט שילדערן די ווייטערדיגע טעג פון דער בלוטיגער מלחמה. זיי זענען בעקאַנט. איך וויל נאָר דערציילען אַז מיט איניגע וואָכען שפּעטער האָב איך דערפיהלט אַז איך בין שוואַנגער...

צו יענער צייט האָבען מיר זיך שוין געפונען אין טשערנאָוויץ. מיין שוואַנגערשאַפט האָב איך פאַר מיין מאַן, פערשטעהט זיך, נישט בעהאַלטען, כאָטש עטליכע טעג איידער איך בין געווען אין דער געוואַלט פון דעם בעסטיאַלישען אָפיציר, האָב איך מיט מיין מאַן געהאַט אינטימע בעציהונגען... איך דערבאַק...

פאַר מיין מאַן איז עס געווען אַ נאַטירליכע זאַך, ער האָט מיין שוואַנגערשאַפט אויפגענומען גאַר מיט פרייד, אַבער איך... וואָס ביי מיר איז האַרץ און אויף דער נשמה האָט זיך אָפּגעטון!

איך האָב אָנגעהויבען צווייפלען, צי מיין מאַן איז טאַקי דער פאָטער פון דעם קינד, וואָס איך הויב צו דערשפּירען אונטער מיין האַרץ.

איך האָב געצווייפעלט, ווייל ביז יענעם טראַגישען פאַל האָב איך געהאַט אַפּגעלעבט מיט מיין מאַן עטליכע מאָנאַטען און קיין שוואַנגערשאַפט איז נישט געקומען...

דער שיקזאַל האָט אָבער אַזוי געוואָלט אַז מיין מאַן זאָל די דאָזיגע „פרוכט" נישט זעהן. נאָך איניגע וואָכען זענען די עסטרייכער אַריין קיין טשערנאָוויץ, מיין מאַן איז אַריין אין מיליטער, און ווען דאָס קינד איז געבוירען געוואָרען איז ער שוין געווען אויפ'ן שלאַכט־פעלד...

איך האָב איהם געשריבען אַז ער איז געוואָרען אַ פאָטער פון אַ מיידעלע, און ער האָט מיר געענטפערט אין אַ לאַנגען צערטליכען בריף, ווי שטאַרק ער בענקט און דערוואַרט דעם טאָג ווען ער וועט זיך מיט מיר צו פעראייניגען און זעהן דאָס קינד.

דער טאָג פון פעראייניגונג איז קיינמאָל נישט געקומען... מיין מאַן האָט פערלוירען זיין לעבען פון אַ רוסישער קויל. איך געבליבען ביים טייך כטריפּא.

איך בין איבערגעבליבען מיט מיין קינד, אַ מיידעלע, צו וועלכען איך האָב קיין שום געפיהל נישט געהאַט. איך האָב עס נישט געהאַסט. איך האָב זיך איינגעקוקט אין קינדס פּנימעל און זיינע געזיכטס־צוגען און מיר האָט זיך אויסגעוויזען אַז איך זעה עהנליכקייט צו יענעם בעסטיאַלישען אָפיציר...

דאָס קינד אַליין — וואָס זאָל עס וויסען? מיין מיידעלע האָט געוואַקסען אַז איהר טאַטע איז געפאַלען לעבען שלאַכט־פעלד, און אַז איצט איז זיין נשמה אין הימעל, איך האָב אין מיין מיידעלע איינגעפלאַנצט אַ ליבע צו מיין אומגעקומענעם מאַן און נישט איין מאָל האָב איך, די קליינינקע געפּאַפּט, צייגענדיג און קושענדיג זיין בילד...

טיילמאָל האָב איך זיך געטרייסט, אַז דאָס איז אַ בעווייז אַז מיין אומגעקומענער מאַן איז יאָ איהר טאַטע אַבישט וואָלט דאָס קינדערישע האַרץ אַזוי נישט געפיהלט קיין צוגעבונדענקייט צו דעם שאַטען...

איך האָב געקלערט אַז דאָס איז אַזוי איין אינסטינקט.

אָבער ביי זיך אין האַרצען האָב איך באַלד עפּעס אַנדערש געטראַכט. ווייל וואָס גרעסער דאָס קינד איז געוואַקסען, האָבען זיינע צוגען פון געזיכט בעקומען מעהר עהנליכקייט צו יענעם אָפיציר, דעם קאַזאַקישען קוואַרטיר־מייסטער: די טונקעלע האָר, די בלויע אויגען און די נאָז...

עטליכע יאָהר שפּעטער האָט אַ ברודער פון אַמעריקע מיך געבראַכט אין „גאָלדענעם לאַנד" צוזאַמען מיט מיין קינד, וואָס איז שוין דעמאָלט געווען זעהן יאָהר. דאָס מיידעל איז געוואַקסען און געבליהט, אָבער דער אַנדענק פון פאָטער פון מיין מאַן, איין מיטאַמאָל אויסגעריבען פון איהר קאָפּ, זי האָט מעהר נישט דערמאָנט זיין נאָמען, מעהר נישט גערעדט וועגען איהם גאַנצע יאָהרען.

און נאָך איין סימן: מיין מיידעלע האָט אַנגעהויבען ליידען צוליב איהר יידישקייט. אָהן פאַרוואָס האָט עס פיינט געקראָגען יודען, איך האָב אין דעם דערזעהען די „שטימע פון בלוט"...

איך האָב איבערגעלעבט מינוטען פון פערצווייפלונג.

אין אַמעריקע האָב איך, פיר יאָהר נאָך מיין קומען, געהייראַט אַ גאַנץ פערמעגליכען אַלמן, ער האָט געהאַט צוויי זיהן, זענען אַלע דריי קינדער, מיין מאַנס צוויי זיהן און מיין מיידעלע געוואַקסען אונטער איין דאַך.

מיין יונגערער שטיף־זוהן איז שפּעטער אַוועק געפאָהרען קיין ווין שטודירען מעדיצין, ווען ער איז איז צוויי יאָהר אַרום געקומען אַהיים, האָט ער זיך פערליבט אין מיין מיידעלע, זיין שטיף־שוועסטער. די ליבע איז אָבער נישט געווען קיין גליקליכע. מיין טאָכטער, ווי יונג זי איז נישט געווען, האָט שוין דעמאָלט געפיהרט אַ ליבע מיט אַ... קריסט!

דאַ האָב איך דערוועהן נאָך אַ סימן אַז מיין פערדאַכט איז אַ ריכטיגער: דער קריסט איז דערצו אַ רוס. אַ ווייס־גוואַרדייאישער אָפיציר, אַ קאָנטר־רעוואָלוציאָנער, וואָס איז אַוועק פון רוסלאַנד נאָך דעם ווי ער האָט געקעמפט געגען די באָלשעוויקעס.

ווען איך בין געוואָהר געוואָרען אַז מיין טאָכטער פיהרט זיך אַרום מיט אַ קריסט, אַ רוס, איז מיין האַרץ ביי מיר אַנטפאַלען, איך האָב שוין מעהר נישט געצווייפעלט, אַז בלוט ציהט צו בלוט!...

קאָן זיין אַז דאָס וואָס מיין טאָכטער האָט זיך פערפלאַנטערט מיט אַ קריסט און מיט איהם טאַקע אַנטלאָפען קיין קאַליפאָרניע שפּעטער, איז נישט מעהר ווי אַ צופאַל. איך פרובירט זיך טאַקע טרייסטען, אַז עס איז אַ צופאַל, און דאַן קאָן איך עס נישט נעהמען אַזוי לייכט.

שטענדיג שוועבט מיר פאַר די אויגען יענער טראַגישער מאָמענט, אין מיין לעבען, אָהן אַן אויפהער פרעג איך זיך: „ווער איז מיין קינד? ווער איז זיין פאָטער?...

קאָן זיין, אַז איך טו אַ נאַרישקייט מיט דעם, וואָס איך דערציילט מיין טראַגישען סוד, וואָס איז „זאָג ווידוי", ווארים וועל איך דען דערמיט לייכטער מאַכען מיין האַרץ?

עס ווילט זיך אָבער פאַרט אַראָפּרעדען, אַז עמיצער זאָל עס לייענען און אפשר ווייסען, אָדער אַ שמייכעל טון איבער די קרומע וועגען פון שיקזאַל... (סוף).

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" נ. 173.

א סיסטעמאַטישע „אויסשאַלטונגס־פּאָליטיק"

פיהרען די דאַנציגער נאַציס

דער דאַנציגער נאַצי־פיהרער פאָרסטער פיהרט א ווילדע יודען־העצע לויט שטרייכער'ס מוסטער

וו־א־ר־ש־א, (יט"א) פון אַ פּויליש־יודישען סוחר, וואָס איז נאָר וואָס צוריקגעקומען פון דאַנציג און וועמענס מיטטיילונגען זענען אבסאָלוט צו פערלעסליך, האָט יט"א ערהאַלטען פאָלגענדע אינפאָרמאַציעס וועגען דער לאַגע פון די דאַנציגער יודען:

מיט אַ צייט צוריק האָט דער פּרעזידענט פון דאַנציגער סענאַט אָפּגעגעבען אַן ערקלערונג וועגען דער אונדערלאַזבאַרקייט פון ווירטשאַפטליכען באָיקאָט פון די יודען אין דאַנציג. די דאָזיגע ערקלערונג האָט ווירקליך אַריינגעבראַכט אַ געוויסע בעאונרוהיגונג, נאָכדעם ווי מיר, פּוילישע יודישע סוחרים, האָבען שוין געהאַט בדעה צוליב דער בעהאַנדלונג פון די יודען אין דאַנציג, אויך דאַנציג אַזוי צו בעהאַנדלען ווי דאָס היטלער־דייטשלאַנד. די ערקלערונג האָט ווידער צוגעגעבען מוט די דאַנציגער יודען. אַזוי דאָס אויך די פּוילישע יודען האָבען געהאַלטען פאַר מעגליך פאָרטצוזעצען געשעפטליכע בעציהונגען מיט דער פרייסטאַדט.

אינצווישען האָט אָבער די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע פּאַרטיי בעשלאָסען, ווי עס האָט מיר פערטרויליך מיטגעטיילט איינער פון מיינע נישט־יודישע קונים, צו סאַבאָטירען די ערקלערונג פון סענאַט וועגען דער גלייכבערעכטיגונג פון די יודען.

ווען זייער נאַצי־פיהרער פאָרסטער, וועלכער שטעהט אין אויפטראַג פון היטלער בראש פון דער דאַנציגער פּאַרטיי, האָט זיך דערוואוסט וועגען דער ערקלערונג פון סענאַט־פּרעזידענט, האָט ער גלייך פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע פּאַרטיי־פונקציאָנערען, אין וועלכען ער העצט אויף אַן'אונגלויבליכען אופן געגען די יודען. דעם דאָזיגען צירקולאַר האָב איך געהאַט אין מיינע אייגענע הענד. דאָרט ווערט בנוגע די יודען געזאָגט ווערטליך:

פאַר אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט איז בכלל נישטאָ קיין אָנשטענדיגער יוד. די דאָזיגע ראַסע איז און בלייבט אונזער טויט־פיינד. אַלץ, וואָס מיר האָבען איבערגעלעבט אין נויט און עלענד און לעבען נאָך איצט איבער, האָבען מיר צו פערדאַנקען דעם דאָזיגען פאָלק. אונזער גאַסט־פריינדשאַפט דאַרף נישט געהן אַזוי ווייט, אַז מיר זאָלען די יודען שטיצען געשעפטליך, גלייך ווי די יודען שטיצען זיך געגענזייטיג, דאַרפען דאָס אויך טון מיר דייטשען. גראָד אַ נאַציאָנאַל־סאָציאַליסט, וועלכער דאַרף זיין אַ ספּעציעלער גוטער דייטש, מוז שטיצען אין געשעפטליכען לעבען זיינע דייטשע פאָלקס־גענאָסען. דער יוד מוז דורך אונז „אויסגעשאַלטעט" ווערען, וואו נאָר דאָס איז מעגליך. יעדע גרויסמוטיגקייט לגבי די יודען איז פאַלש. מיר זעהען טאָג־טעגליך ווי דאָס וועלט־יודענטום בעמיהט זיך אויפצוהעצען די איבעריגע פעלקער און רואינירען דייטשלאַנד ווירטשאַפטליך. מיר טאָרען נישט טאָלערירען און דאַרפען שטענדיג אַלס פערראַט לגבי אונזער בעוועגונג און דעם דייטשען פאָלק, ווען נאַציס קויפען אין יודישע געשעפטען. פערזענליכע בעציהונגען מיט יודען זענען פאַר נאַציס אויסגעשלאָסען".

אַ ווייטערער זאַץ פון פאָרסטערס צירקולאַר לויטעט ווי פאָלגענד:

„צוזאַמענפאַסענדיג וויל איך בעמערקען צו דער אינערן־פּאָליטיק, אַז אונזערע געגנער, צי דאָס זענען רויטע אָדער שוואַרצע, צי די רעאַקציע, דאַרפען מעהר אין אונזער מלוכה נישט האָבען קיין פערזאַמלונגען. ווען אונזערע געגנער בעמיהען זיך צו פערזאַמלען אויף אַ פערמאַסקירטען אופן, טאָר מען אויך דאָרט נישט דערלאָזען. איך בעט דערביי צו האַנדלען אין פערשטענדיגונג מיט די געהעריגע פּאָליציי־אָרגאַנען. די ליגנער, וואָס ווערען פערשפּרייט אויף די דאָזיגע פערזאַמלונגען, ברענגען שאַדען אונזער גאַנצער אויסערן־פּאָליטיק".

דער דאָזיגער צירקולאַר בעווייזט, ווי שטאַרק עס פיהלט זיך דער נאַצי־פיהרער, וועלכער דיספּאָנירט אַפילו מיט דער פּאָליציי, וואָס אונטערליגט דאָך דעם סענאַט.

אין די יודישע קרייזען אין דאַנציג, האָט דער דאָזיגער צירקולאַר אַרויסגערופען ממש אַ פּאַניק, ווייל זיי פיהלען זיך איצט גאַנץ שוצלאָז.

דער אַריער־פּאַראַגראַף

ר. אייזראַעל

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

171

— איהר כעס האָט זי דאַן איבערגעוואָרפען אויף פריצין, וועלכען זי האָט געמאַכט פעראַנטוואָרטליך פאַר דער גאַנצער אומגליק, זי האָט גלויך געפונען אַ פערענטפער'נג דערויף אויף זיך אַליין. אין איהר געוויסען פעריוויגט מיט אַן'אייגענער פערטיידיגונג, וועלכע איז איהר מיט יעדע מינוט געוואָרען לאַנגער און בערעכטיגטער. מיט די דאָזיגע געדאַנקען, האָט זי אַדורכגעמאַכט דעם גאַנצען וועג ביז איהר היימאַט — שטעטעל דייטשלאַנד.

וועגען בעהמען האָט זי אינגאַנצען נישט געטראַכט, פאַרלויפיג האָט ער ביי איהר אויסגעזעהן ווי אַ שליח, וועלכער איז געשיקט געוואָרען דורך איהרע עלטערען נאָך איהר, אַלס אַזעלכען האָט עס זיך אויך פאַרגעשטעלט. אין אַזאַ אַבשנעל האָט ער אויך געמאַכט, ער האָט געהאַט זיינע פּלענער בנוגע העלען, אָבער די זענען נישט געווען אויף איצט נאָר אויף דער צוקונפט, יעדענפאַלס נישט אויף קיין דיסקוסיע דאָ אויפ'ן וועג אין דער באַהן, בעהמען איז געווען אַ כיטרער און איבערגעטראַכטער, ער האָט פערשטאַנען, אַז העלען האָט איצט שווערע געדאַנקען, אַז זי מוז ערשט פערדייהען די געדערינג וואָס איז ביי איהר פאָרגעקומען אין האָט זי דעריבער געלאָזען צורוה. ער האָט זי נישט געפייניגט מיט קיין שום פראַגען און זי מיט גאָרנישט בעלעסטיגט, ער האָט געוואַרט ביז דאָס אַלץ וועט זיך אויסוועבען פון איהר קאָפּ און ערשט דאַן וועט ער קענען אָנהויבען אויסצופיהרען זיין פּלאַן, וועלכער וועט איצט זיין לייכטער אַדורכצופיהרען ווי ביז איצט.

האָט ער בעהערשט די סיטואַציע און קיינער האָט איהם מעהר נישט געקענט בעזיגען, ער איז זיך בעוואָגען מיט העלען זעהר העפליך און פאַר איהר אַרויסגעוויזען די גרעסטע אויפמערקזאַמקייט, וואָס האָט געהאַט די ווירקונג, אַז העלען האָט בעקומען צו בעהמען צוטרוי, אין אַזאַ סיטואַציע איז בעהמען מיט העלען דערפאָהרען ביז אולם

מיר זענען אינדערהיים, האָט בעהמען געזאָגט ווען דער צוג האָט געהאַמעוועט זיין גאַנג, אָפּשטעלענדיג זיך ביי דער סטאַציע אולם

— יאָ, מיר זענען, גאָט זיי דאַנק, אינדערהיים

— ס'פרייט מיך באמת, וואָס איהר זייט אויף דעם אופן, אויף דער דאָזיגער מיבוט האָב איך לאַנג געוואַרט

— און זיך דערוואַרט, האָט העלען געזאָגט מיט אַ שמייכעל

בעהמען מיט העלען זענען גלייך אַוועקגעפאָהרען צו האַמערשטיינען אין הויז, ס'איז געווען פאַרנאַכט, אין קליינעם געמיטליכען דייטשען שטעטעל איז שוין געווען נאָך דער אַרבייט, אין דעם הייסען זומערדיגען פאַרנאַכט האָבען די מענשען געזוכט אַן אָרט וואו זיך צו בעהאַלטען און אָפּקיהלען פון דעם גאַנצען אַרבייטס־טאָג, די האַלבע דונקעלקייט האָט נאָך שווערער געמאַכט די לופט

העלען איז געווען צופרידען וואָס זי איז אַדורכגעפאָהרען מיט בעהמען דאָס שטעטעל און, ווי איהר האָט זיך אויסגעוויזען, האָט זי קיינער נישט בעמערקט, ס'וואָלט איהר נישט געווען אָנגענעהם ווען די וואָלט זיך געטראָפען מיט אימיצען איצט צו בעגריסען און אימיצער זאָל זי דאַרפען פערדעכטיג אַנקוקען, זיי האָבען זיך אָפּגעשטעלט פאַר'ן טויער, העלען האָט געוואַרט ביז בעהמע וועט דאָס ערשטער אַרויף צו איהרע עלטערען אין הויז. ביי איהר איז געווען אַ געמיש פון מורא און שעהמען זיך און דערביי האָט זי געוואָלט, אַז בעהמע זאָל דער ערשטער אַריין צו איהרע עלטערען אין הויז אַריין, אויך דאָס האָט בעהמע פערשטאַנען און ער האָט באמת געוואָלט לייכטער מאַכען דעם ערשטען צוזאַמענטרעף

— איך האָב אייך געבראַכט אַ גאַסט, האָט בעהמע געזאָגט, אַריינקומענדיג אין שטוב און בעגריסענדיג זיך מיט האַמערשטיינען און זיין פרוי

די פרוי האַמערשטיין איז גלייך אַרויס אין קאָרידאָר, האַמערשטיין איז געבליבען זיצען אויף זיין אָרט, ער האָט געריכטעט די לאַנגע ליולקע. ער איז געווען גלייכגילטיג אַזוי ווי דאָס קומען פון זיין טאָכטער וואָלט אויף איהם קיין שום רושם נישט געמאַכט, ער האָט זיך אַזוי ווי שטענדיג געהאַלטען אָפיציעל און ערנסט, נישט אַרויסגעוויזען קיין שום פרייד און אויך נישט קיין שום חרטה צוליב'ן קומען פון העלען

— אייער טאָכטער איז געקומען געזונד און גאַנץ, האָט בעהמע אַזוי ווי אָפיציעל ראַפּאָרטירט

— זי איז נישט געקומען, האָט האַמערשטיין געענטפערט, נאָר איהר האָט זי געבראַכט

— זאָל זיין אַזוי האָט בעהמע געזאָגט, אַבי די איז דאָ

— איז דאָס אייך שווער אָנגעקומען? האָט האַמערשטיין ווייטער געפרעגט

— דעם אמת געזאָגט, זעהר שווער, אָבער זי האָט געהאַט פאַר אייך, און פאַר אייער פרוי גענוג פערשטענדניש

— איך וויל נישט וויסען דערפון, איך בין איך, זעהר און זעהר דאַנקבאַר, איהר האָט אָפּגעראַטעוועט מיין כבוד און אפשר מיין קאַריערע אויך, איהר זענט אַ בראַווער מאַן, לייטנאַנט בעהמע און איך, וועל זיך קענען דערויף

העלען, איז שטיל אַריינגעקומען אין שטוב

— גוטען אָוועגד, פּאַפּאַ האָט העלען געזאָגט

— גוטען אָוועגד, האָט האַמערשטיין געענטפערט, נישט אויפהויבענדיג דעם קאָפּ און נישט קוקענדיג אויף זיין טאָכטער, קיין שום האַרציגערע בעגריסונג קיין שום ווערטער־אויסטויש

העלען האָט גוט געקענט איהר פאָטער און האָט געוואוסט, אַז מ'דאַרף מיט איהם מעהר נישט רעדען, זי האָט פערלאָזען דאָס צימער און אַריין צו זיך אין קליינעם צימערל, נעבען דעם פאָטערס קאַבינעט, אַלץ איז דאָרט אין צימער געווען אַזוי ווי דאַמאָלס, ווען זי האָט עס פערלאָזען, אַלץ איז געשטאַנען אויף דעמזעלבען אָרט. קיין שום ענדערונג, אַלץ זויבער און אויפגערוימט אַזוי ווי העלען וואָלט ערשט בעכטען פערלאָזען איהר צימער, דאָס האָט העלענס מוטער אַזוי געהאַלטען איהר טאָכטערס צימער, דעם איינציגען אָנדענק פון איהר איינציג קינד, זי איז דאָך געווען איבערצייגט, אַז זי וועט איהר טאָכטער נישט מעהר זעהען און טאַקע צוליב דעם האָט זי נאָך מעהר געהאַלטען אין אָרדנונג דאָס צימערל און זי האָט זיך געוואָלט מאַכען די אילוזיע, אַז העלען קומט דאָ יעדען טאָג עטליכע מאָל, רוימט זיך אַליין איהר צימער, שטעלט אַלץ אויף אָבאָרט

האַמערשטיין האָט אין דעם צימער די גאַנצע צייט נישט אַריינגעקוקט, ער האָט זיך בעמיהט צו פערגעסען: אַז זיין טאָכטער און זיי די חרפה וואָס זי האָט איהם פערשאַפט. דאָס ענטלויפען קיין אויסלאַנד מיט אַ יוד, דאָס חתונה האָבען מיט אַ יוד איז דער איצטיגער צייט, איהר גאַנץ אויפפיהרען זיך, איז אין איצטיגען דייטשלאַנד געווען גלייכען צו אַ פערברעכען, פאַר וועלכען איז קיין שום פערענטפערונג נישט געווען און קיין שום מילדערענדע אומשטענדען, דאָס האָט געדראָהט מיט קאָנסעקווענצען אויך, פאַר איהם און דאָס איז אפשר פאַר דעם לייטענאַנט האַנס־פאָן־האַמערשטיין געווען דאָס ערגסטע אין דעם גאַנצען ענין, דער פּלאַץ־קאָמענדאַנט ווירקליך געפיהלט אַ דאַנקבאַרקייט פאַר בעהמען, וועלכער האָט דעם ענין אַדורכגעפיהרט.

(פאָרטזעצונג קומט)

בעגעגעניש מיט'ן עקס-קעניג פון העדזשאס

(א בריף פון ציריך)

פון א. י. סטוטשינסקי

א זעהר סימפאטישער מענש, א מאן שוין אין די פופציגער יאהרען, אנגעטאן אין גאנץ געוועהנ־ליכע מלבושים, ווען נישט זיין זייגער טורבאן מיט די גאלדענע שנירלעך וואלט מען איהם גאר נישט באמערקט צווישען דער גרויסער צאהל געסט וועלכע זיצען אויף דער טעראסע פון ציריכער גרעסטען האטעל „באור א לאק".

אלי אבן הוסיין, דער זוהן פון הוסיין אבן אלי, א זעהר חשובער גאסט פון אריענט.

אויף מארגען צוזאמען דעם זייגער אינדערפריה האב איך שוין אויף איהם געווארט אין האטעל אויף דערזעלבער טעראסע, איך האב געוואוסט, אז נאך מיט אכט יאהר צוריק איז דער זעלבער אלי באן הוסיין געזעסען אויף זיין טראן אין דער הייליגער הויפטשטאט מעקא פון זיין קעניגרייך העד־זשאס, דאס וואס מען האט אמאל גערופען „ארא־ביא פעליקס, "דאס גליקליכע אראביע. ער האט גע־קיניגט א געבוירען יאהר צייט ביז עס זענען געקו־מען די וואהאביטען אונטער דער אנפיהרונג פון אבן סאוד און האבען פון איהם זיין לאנד אוועק־גענומען. איצט איז ער אין גלות און לעבט איז באגדאד די הויפטשטאט פון איראק דארט וואו עס האט געקעניגט זיין ברודער פייזאל, וועלכער איז דא נישט לאנג געשטארבען, און בערן און וועמעס טויט־סיבה עס האט ארויסגערופען פער־שידענע ווערסיעס.

אין ווארטע־צימער פון זיין סאלאן קומט מיר אנטקעגען זיין בעגלייטער און מיט עכטע אריענטא־לישע העפליכקייט פיהרט ער מיר אריין צום עקס־קעניג. — זיין מאיעסטעט איז נאר וואס געקומען פון א שפאציר, ער קומט באלד אריין.

מיט לאנגזאמע טריט און א לייכטען שמייכעלע קומט אריין אלי אבן הוסיין. זיין בעגלייטער שטעלט מיך פאר. פריינדלעך און זעהר צוגענגליך בעהמט ער מיר אן פאר'ן האנט און הייסט זעצען.

— מאיעסטעט, וואס איז דער צוועק פון אייער קומען אהער, הויב איך אן דעם שמועס מיט מיין אלטער סקארבאווער און כמעט שוין פאטענטירטער פראגע ?

— קודם כל, ליב איך זעהר די בערג, די שווייץ געפעלט מיר זעהר, כ'וועל דא בלייבען נאך א וואך צייט און דאן פאהרען מיר קיין איטאליע.

— הייסט עס, אז אייער קומען אהער טראגט נישט קיין פאליטישען כאראקטער ?

— מיט קיין דירעקטע פאליטישע מיסיע בין איך קיין אייראפע נישט געקומען.

איך פיהל זיין געשיקטען זיך ארויסדרעהען פון געבען א קלארע און דייטליכע תשובה און פרובירט פארפיהרען דעם שמועס אין אנאנדער ריכטונג.

— מיט וואס דערקלערט זיך דער וואקסענדער אינטערעס פון איטאליע צום אריענט ?

ער שמייכעלט דיפלאמאטיש און נאך א לאנ־גער הפסקה הויבט ער אן: „מיר שטעהען ערב דער וויכטיגע געשעהענישען אויפ'ן מזרח, די שפא־נונג דארטען איז א פיל גרעסערע און ערנסטערע ווי אין אייראפע. דער דיפלאמאטישער שפיל אין אייראפע שפיגעלט זיך אפ אויפ'ן אריענט מיט'ן דארטיגען ברען און שארפקייט. איבעריגענס, נעהם איך נישט קיין אקטיווען אנטייל אין דער פאליטיק. און מיין תשובה אויף אייער פראגע וועט נישט זיין קיין מאסגעבענדע.

— מאיעסטעט, פאר א בעלערענדיגע אויסקונפט איבער די פאליטישע לאגע אין אראביע וואלט איך אייך זעהר דאנקבאר געווען.

— מען קען דא נישט רעדען וועגען איין לאנד נאר וועגען א סך. מיר אליין איז זעהר לאנגווייליג צו שמועסען וועגען דעם. איינס וויל איך אייך נאך זאגען, אז א מענשען פארשטעהט מען ערשט נאכ'ן טויט, בעסער געזאגט, מענשען נאכ'ן טויט ווערען הייליג.

דער לעצטער זאץ זיינער איז געווען א פנים אנ'אנצוהערעניש וועגען זיך אליין. איך זעה, אז איך וועל שוין פון איהם גארנישט ארויסקריגען און ריזיקירען צו שטעלען נאך איינע און שוין די לעצטע פראגע.

— איז פערהאן, אייגענטליך, אן איינהייטליכע שטעלונג אנ'אראבישע צו דעם פאלעסטינער־פראב־לעם און אויב יא ווי איז זי ? מיר אינטערעסירט אויך אייער פערזענליכע שטעלונג.

— איינהייטליכע שטעלונגען, דאס איז א זאך, וואס עס איז פרעמד אין אריענט. איבעריגענס, זאגען די פערשידענע הערשער אויפ'ן אריענט פאר קויפטע אינטערטאנען פון די אייראפעאישע הערשער. כ'האב אייך געזאגט, עס איז א שפיגעל, מיין שטע־לונג איז אין איצטיגען מאמענט נישט וויכטיג, איבעריגענס איז זי שוין בעקאנט.

אלי אבן הוסיין מיידט אויס צו רעדען איבער פאליטיק און איך לאז איהם צורוה.

אונזער שמועס איז פערענדיגט. איך געזעג־נען זיך און בעדאנק.

ער בלייבט זיצען ביים פענסטער און קוקט ארויס דורכ'ן פענסטער מיט מעלאנכאלישע אויגען צו דער שטראלענדער ציריכער אזערע און זיין פנים בעקומט א זעהר פערטראכטען אויסזעהען. קעניג, אז עס איז שווער צו זיין א קעניג אהן א לאנד.

מיליאנען פרויען, וואס הארעווען ווי די שקלאפינס

יאפאן פערפלייצט די וועלט מיט ביליגע סחורות אויף דעם חשבון פון דער פרוי

יאפאן פערפלייצט די גאנצע וועלט מיט ביליגע סחורות. דאס איז אזוי ווייט דערגאנגען, אז ענג־לאנד האט זיך געזעהען געצוואונגען צו פערשליסען איהרע מארקען פאר אלע ארטיקלען וואס ווערען פאבריצירט אין יאפאן.

די אורזאך פארוואס יאפאן קאן קאנקורירען מיט אלע אנדערע לענדער, איז דאס, וואס אין קיין לאנד איז ארבייט נישט אזוי ביליג ווי דארט. אין קיין לאנד ווערט דער ארבייטער נישט אזוי עקספלואטירט ווי אין יאפאן, און בעזונדערס ברו־טאל ווערען עקספלואטירט די פרויען.

די יאפאנעזישע פרויען קאן מען איינטיילען אין דריי קאטעגאריעס:

צו דער ערשטער דארף מען צורעכענען דעם גרעסטען רוב פון יאפאנעזערינס, וועלכע הארעווען טאג און נאכט און ווייסען נישט פון קיין רוהע־טאג. מיט דער אויסנאהם פון די זעהר גרויסע נאציאנא־לע ימים־טובים.

צו דער צווייטער קאטעגאריע געהערען די פרויען פון די פריווילעגירטע קלאסען, וואס קלעפען נאך צו די פעציטיגע מנהגים און טראדיציעס און

פון קלארא לעווין

וואס טרעטען אויף קיין האר נישט אפ פון דעם אלטען, שטרענגען לעבענס־צערעמאניאל.

צו דער דריטער קאטעגאריע דארפען צוגערע־כענט ווערען יענע פרויען, וועלכע האבען צוזאמען מיט דער אייראפעאישער קליידונג איבערגענומען דאס פרייע אייראפעאישע דענקען און האנדלען.

עס האט זיך פון אייביגען געפיהרט אין יא־פאן, אז די פרוי זאל זיין דעם מאנ'ס דינערין, אויב נישט זיין שקלאפין, און יעדער בעסערע פא־מיליע מיהט מען זיך צו געבען דעם יונגען גוטע בילדונג. אויף איהם ווערען געלייגט אלע האפענונ־גען. ער איז דער יורש, ער דארף געהען אין פאמעים פוסטריט און זיין דער טרעגער פון דער גרויסער קולטור וואס איז אנגעזאמעלט דורך לאנגע דורות. דאס דורכשניטליכע מיידעל פון דערזעלבער פאמיליע ווערט בעצויגען זעקס יאהר אנ'עלעמענטארע שול. אויב עס איז פערהאן געלד וועט מען זי שיקען נאך אויף דריי יאהר אין א מיטעלשול, כדי דער שדכן זאל שפעטער איהר קענען רעדען א בעסערען שידוך. אבער אין א מיטעלשול ווערען געשיקט נאר געצעהלטע מיידלעך. פאר מיליאנען מיידלעך פון פאלק בלייבט נאר די פאבריק. דאס קרעמעל אדער דאס פעלד אויף וועלכען זיי הארעווען ביז צו דער חתונה.

אזוי ווי די הויפט־אינדוסטריעס פון יאפאן זענען זיידן און באוועל־סחורות, ארבייטען אין די פאבריקען מעהרסטענס מיידלעך און פרויען. אין איינער פון יאפאנ'ס גרעסטע קאטאן־פאבריקען זע־נען בעשעפטיגט 22 הונדערט מיידלעך אין עלטער צוועלף ביז זיבעצעהן יאהר. אכצעהן הונדערט פון די מיידלעך וואוינען אין א הויז, וואס געהערט צו דער קאמפאניע און וואס איז נעבען דער פאבריק. אין יאפאן שלאפט מען אויף דער ערד אויף מאטראצען. דאס מאכט מעגליך, אז פערצעהן מייד־לעך זאלען שלאפען אין איין קליינעם צימער, טירען וואס רוקען זיך פונאנדער דינען פאר פענסטער. אבער ווי דער מנהג איז אין יאפאן, ווערען די טי־רען געהאלטען פערמאכט ביינאכט. די מיידלעך ארבייטען א גאנצען מעת לעת, איינגעטיילט אין צוויי שיכטען: איין שיכט מיידלעך פאר בייטאג, און די צווייטע שיכט פאר ביינאכט.

אזוי ארבייט אפ דאס מיידעל א צוויי־דריי יאהר, ווי א נ'ארעסטאנטקע און פערלאזט די פא־בריק, נאר, ווען עס איז שוין ווארענט צו איהר חתונה. אין די גרעסטע שטעט טרעפט מען יאפאנע־זער, וואס זענען אויפריכטיג איבערצייגט, אז די שדכנים־אינסטיטוציע האלט ביים פערשווינדען. אבער פרובט מען זיך נאכפרעגען וועגען דעם ענין אין קליינע שטעטלעך און אין דערפער, קומט אויפ'ן שטעל דער ענטפער: „וואס עס איז געווען גוט פאר אונזערע זיידעס, איז גוט פאר אונז. אהה, [illegible] איז נאך נישט געווען קיין סקאנדאל". ליבע הייראט אויס ליבע ווערט אין יאפאן נאך אלס בעטראכטעט פאר א סקאנדעליעזע זאך.

מען האט חתונה, און ערשט דעמאלט הויבט זיך אן פאר די מיליאנען ארבייטענדיגע פרויען אנ'איים לעבען, א ביטער־שווער לעבען, פול מיט פראצע. פרויען ווערען איינגעשפאנט אין יעדע ערד־ ווי פערד. נישטא אזא ארבייט, וואס זאל זיין צו שווער פאר דער דארפס־פרוי, און אין די שטעט קען מען זעהן, ווי די פרויען שלעפען משאות פאר די פונ־דאמענטען פון הייזער.

די מיליאנען פרויען, וועלכע געהערען צו דער ערשטער קאטעגאריע האלט זיך פעסט ביי די רעליג־יעזע טראדיציעס פון פערצייטענס. די צאהל מנהגים איז אזוי ריזיג גרויס, אז נאר א וואוילקענעדיגער־קען אויסרעכענען זייער לאנגע צעטעל.

די צווייטע קאטעגאריע פרויען שטעלען מיט זיך פאר א קאלירפולען ספעקטאקעל. איהר זעהט זיי אין אלע שטעט און דערפער פון יאפאן. די בונטע קימאנאס פון די יונגע פרויען, די טונקעלע פון די עלטערע פרויען געהערען צו דער נאציאנאלער טראכט, וועלכע האלט ביים פערשווינדען. זי טרעט אפ דעם ארט פאר די אייראפעאישע טואלעטען. די קראמען פון אלטע קליידער זענען פול מיט קימאנאס, וועלכע די יונגוואַרג פערקויפט, אויסבייטענדיג זיי אויף קאפיעס פון נאיינסטע מאדעלען.

גאנץ אנדערש איז די דריטע גרופע פרויען. די פרויען זענען געקומען מעהר־ווייניגער אין בע־ריהרונג מיט מערב־אייראפעאישער קולטור. אייניגע פון זיי האבען זיך געלערנט אין אויסלאנד און אנגע־הויבען קליידען זיך אויפ'ן אייראפעאישען שטייגער און דענקען אייראפעאיש.

וואס הערט זיך אויף דער פראווינץ?

קריסטליכער דאקטאר האט אויפגעהויבען א האנד אויף א יודישען פאציענט, וועלכער איז פון שרעק געשטארבען. — דער דאקטאר האלט אויס דאס גאנצע לעבען די פעריתומטע פאמיליע און ער לאזט פאר זיי אויך איבער א טייל ירושה.

פון שטעטעל פרוש. דאראמער געגענד שרייבט אונז ה' בן ציון זאמדסקי פאלגענדע געשיכטע, וואס איז זיך דארט פערלאפען און וועלכע קלינגט אין די היינטיגע יודענפיינדלישע צייטען ממש ווי א לעגענדע:

מיט 30 יאהר צוריק איז אין אונזער שטעטעל אראפגעקומען א קריסטליכער דאקטאר, ער איז געווען דעם היגען פריץ א ברודער'ס זוהן, ער האט זיך טאקע בעזעצט אין פעטער'ס פאלאץ און אנגעהויבען צו פראקטיצירען.

דער דאקטאר האט אגב שטארק געשטאמעלט ער איז אבער געווען א גרויסער מומחה אין אלע קראנקהייטען, דער עולם האט פון איהם אנגעהויבען צו האלטען איינזעהר־שטארק, פון אלע ארומיגע שטעט און שטעטלעך, זענען צום „שטומען" דאקטאר גע־לאפען חולאים.

איינמאל איז צום דערמאהנטען דאקטאר גע־

(פון אונזער קארעספאנדענט)

קומען א יוד פון א שכנות'דיגן דערפעלע מיט א גע־פעהרליכער הארץ־שלאפיגקייט, גראד איז דער יוד אויך געווען א שטאמלער, ווען דער דאקטאר האט איהם גענומען שטאמלענדיג אויספרעגען מכוח די חלואת און דער יוד האט שטאמלענדיג אנגעהויבען אויסבייטלען זיין הארץ־ווייטאג, האט זיך דעם דאק־טאר געדוכטען, אז דער דארפס יוד טרייבט פון איהם לצנות, דער דאקטאר איז געווארען מורא'דיג אויפגע־רעגט און אויסגעשטרעקט די פויסטען וועלענדיג דעם יוד איינשלאגען. די רוצחישע פאזע פון דאק־טאר האט דעם שטאמלענדיגען יוד אזוי שטארק איבערגעשראקען, אז ער איז אנידערגעפאלען און גלייך אויפ'ן ארט פון א הארץ־שלאג אוועקגע־שטארבען.

אין שטעטעל האט די פאסירונג ארויסגערופען א געוואלטיגען טומעל, ס'איז גלייך אראפגעקומען פון דער גובערניע א קאמיסיע, וועלכע האט דעם מת געפאלמעסט און פעסטגעשטעלט דעם דאקטאר'ס דירעקטע אומשולד, נישט געקוקט אויף דעם, דערויף האט זיך דער דאקטאר געפיהלט זעהר פערצווייפעלט בפרט נאכדעם, ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער פערשטארבענער איז ווירקליך געווען א שטא־מלער. ער איז היכף אוועק צו דער פאמיליע פון פערשטארבענעם, געבעטען ביי זיי מחילה און פערזיכערט אז ער וועט זיין א פאטער פאר די יתומים.

און פאקטיש אין משך פון גאנצע 30 יאהר האט ער אויסגעהאלטען די פאמיליע און בעזארגט זיי מיט אלעם נויטיגען, ער האט אפילו געגעבען נדנים פאר די יתומים און זיי חתונה געמאכט כיד המלך. מיט א קורצע צייט צוריק האט זיך דער דאק־טאר שוין אנ'80־יעהריגער זקן — אנגעהויבען צו פיהלען זעהר שלעכט ער האט געשיקט נאך א רעכטען אין געלאזט אנשרייבען א צוואה, לויט וועל־כער א בעשטימטער חלק פון זיין איבערגעלאזטע פערמעגען איז אויך צוגעטיילט געווארען די יורשים נאכ'ן דערמאהנטען פערשטארבענעם יוד.

באלד נאכדעם איז דער דאקטאר געשטארבען, דער טויט פון געוויסענהאפטען דאקטאר האט ארויס־גערופען ביי דער בעפעלקערונג פון דער גאנצער אומגעגנד א געפיהל פון טיפען בעדויער.

ב ל א ו נ ע.

וואהלען צום שטאט-ראט

לויט א פערארדנונג פון דער מאכט וועלען דעם 5. אויגוסט אין גלאונע פארקומען וואהלען צום שטאט־ראט.

אין אלטען שטאט־ראט האט די יודישע בע־פעלקערונג געהאט א מעהרהייט אזוי, אז אין מאגי־סטראט איז אפילו געזעסען א יודישער וויצע בור־מיסטרוש.

די איצטיגע וואהל געאגראפיע איז אבער אזוי צוגעשניטען אז א גאנצע רייהע שכנות'דיגע דער־פער זענען פעראייניגט געווארען מיט דער שטאט ממילא איז דער בעזיץ פון יודישע עלעמענטען אין צוקונפטיגען שטאט־ראט און דעסגלייכען אויך אין דער שטאט־פערוואלטונג אין א גרויסער סכנה.

די ערנסטע לאגע צווינגט די יודישע בעפעל־קערונג דערייבער ארויסצוטרעטען מיט אנ'איינהייט־ליכער ליסטע, וועגען דעם ווערען טאקע געפיהרט מיט די דארטיגע גרופירונגען אונטערהאנדלונגען.

צוואך.

DR. H. LUBICZ
DED.
פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראנק.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

Dr. med.
B. Robinzon
פיעטריקאווער 10, טעל. 134-66
נעהמט אן פון 2.30 ביז 3.30 נאכמיטאג און ביז
10 פריה אין פאדעמביע - Willa Miller

ראטעוועט אייער געזונד!
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע
העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס
פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע
און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און
קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספע-
ציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הי-
קערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-
שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטא-
פעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאקעס.
– גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס
ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא)
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהענט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג,
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(צין גאזעטעס: אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

יודישע פרוי ארומגעכאפט פון פלאמען
בעת אנ׳אויפרייס פון א שפר״ט-מאשינקע

(2) אויף נאוואמיעסקא 4 האט נעכטען פאסירט א שרעקליך אומגליק.

די דארטיגע איינוואוינערין פריידעל טאראנטשיק האט אנגעצונדען א שפריט-מאשינקע, וועלכע האט רין א געוויסען מאמענט עקספלאדירט.

כהרף-עין איז פרוי טאראנטשיק ארומגעכאפט געווארען פון די פלאמען און איז איינגאנצען אנ׳אונטערגעצינדענע ארויסגעלאפען אויפן הויף רופענדיג אין גרויס פארצווייפלונג נאך הילף.

די שכנים האבען מיט דער הילף פון טיכער און קאלדרעס, וואס זענען ארויף געווארפען געווארען אויף דער אומגליקליכער, אפגעלאשען אויף איהר די פלאמען און ארויסגערופען די „גיכע הילף, וועלכע האט זי אין א געפעהרליכען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגייניקאווא גאס.

אפיציעלער קאמוניקאט פון דער שטאט-סטאראסטווע

די לאדזער שטאט-סטאראסטווע טיילט מיט, אז אין דער פרעסע טארען נישט געבראכט ווערען קיין ידיעות וועגען זאמלען געלד פאר די ארעסטירטע, וואס ווערען אוועקגעשיקט אין איזאלירונגס-לאגער אין קארטוז-בערעזע.

די לאדזער פייערלעשער
לטובת די קרבנות פון דער פערפלייצונג

(—) אין פערבינדונג מיט דער אקציע לטובת די געליטענע פון דער פערפלייצונג, האט די פייערלעשער-קאמיסיע איבערגעגעבען דעם לאדזער שטאטישען קאמיטעט פאר די פערפלייצונגס-געליטענע 250 זל. דערביי האבען די בעזונדערע פייערלעשער-אפטיילונגען ווי אויך דאס ביורא בעשלאסען זיך פרייוויליג צו בעשטייערען לטובת די געליטענע.

חוץ מזה האט די לאדזער פייערלעשער-קאמענדע אויסגעדריקט איהר גרייטקייט אנטיילצונעמען אין דער געגענפערפלייצונגס-אקציע אין ווארשא. דער פארשלאג איז איבערגעגעבען געווארען אויף די הענד פון ווארשאווער וואיעוואדע.

טראמוואי - אנגעשטעלטע בעשטייערען זיך פאר די פערפלייצונגס-געליטענע

די בעאמטע פון די לאדזער טראמוואיען האבען זיך בעשטייערט לטובת די קרבנות פון דער פערפלייצונג מיט 1 פראצענט פון זייערע פענסיעס אין משך פון 3 חדשים.

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף סחורות פון דייטשלאנד!

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, דעם 26-טען יולי 1934

6 30 פריהמארגען-אוידיציע, 6,35 גראמאפאן, 6,38 גימנאסטיק, 6,53 גראמאפאן, 7,05 ידיעות, 7,25 פערשידענעס, 11,57 צייט-סיגנאל, 12,05 פרעסע, 12,10 פליטען, 1 ידיעות פון טאג 1,05 אוידיציע פאר קינדער, 1,20 דזשאז-מוזיק, 2 עקספארט-ידיעות, 2,05 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, 4 לייכטע מוזיק, 5 גראמאפאן, 5,15 פידעל-רעסיטאל פון זדז. יאהנקע, 5,40 קלאוויר-שפילונגען, 6 א שמועס, 6,15 אוידיציע, 7 פערשידענעס, 7,15 לייכטע מוזיק, 7,40 קאנצערט, 7,50 ספארט-ידיעות, 8 נעקליבענע געדאנקען, 8,02 טעאטער איבערזיכט און קאמוניקאט פון לאדז, 8,12 לייכטע מוזיק, 8,50 אווענד-ידיעות, 9 טראנסמיסיע פון גדיניע, 9,12 פאפולערער קאנצערט, 10 רעפערטאט, 10,15 טאנץ מוזיק, 11.05 ידיעות, קאמוניקאטען.

פון אויסלאנד

8,45 מיילאנד – אפערע, 10,05 לוקסעמבורג – סימפ. קאנצערט.

„דאמע רויט“
CAROLA LOMBARD, CLARK GABLE

א פילם, וואס אילוסטרירט א גרויסע ליבע, וואס איז שטארקער פון פערברעכענס.

היינט פרעמיערע!

גרויסע טענסאציאנעלע עראטישע דראמע

רעזשי: Wesley Rugles – א. נ.

אין די הויפט-ראלען:

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון PAT ווי אויך די נייעסטע פילם-אקטואליטעטען. דער זאל איז מעכאניש ווענטילירט.

קלאנג-קינא CAPITOL
זאוואדזקא 16

אכטונג, רעטניקעס
פון ווישניאווא און קראשעוו!

דאס „נײַע פאלקסבלאט“ בעקומט מען 8 א זייגער אינדערפריה ביים צייטונגס-פערקויפער ראמניק, ווילא קאוואלא, נעבען דער כלאדניע. בעשטעלונגען ווערען אפגעשיקט א היים. אויך בעקומט מען ביי מיר דעם בעריהמטען פראשעק געגען שוויס פון פיס „ראדיקאל“ צום פרייז 30 גראשען.

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פעטריקאווער 37.

פיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אנאליזען פון אורין, בלוט, פלעגמע, א.א.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער = שוואכע וואוינט יעצט

Piotrkowska 90, tel. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען.

ל עכער אויף דער מאשין!

ווערען אנגענומען אויסצוניייען ביי ג. נארדמאן, שרודמיעסקא 8

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ׳אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

פענסיאנאט „Hotel Kasyno“ Kazimierz n/W זוניגע צימערן מיט לויפענד וואסער מיט פולער אויפענטהאלט פון 5–7 זל. טעגליך. שעהנע אומגעגענד, טעניס-שפיל. גענויערע אינפארמאציעס אין לאדז, טעל. 206-90.

אלט פאפיר און אלטע ביכלעך אין א גרעסערן קוואנטום צו פערקויפען. — אלעע קאשטשושקי 41, ביים הויז-וועכטער

ס׳ווערט געזוכט א שותף צו מענער-קאנפעקציע מיט א געזיכערטע פרנסה. צו ערפאהרען ביי זילבערגליט. פולנאצנא 14, 2-טער איינגאנג, וו. 48.

א טיכטיגער יונגערמאן, בעקאנט אין אלערליי בראנזשעס, אויך אין ביורא-ארבייט, פאבריקס-ארבייט, געשעפטפיהרונג מיט די בעסטע רעפערענצען, זוכט א פאסטען. פרייז צוגענגליך. אפערטען אין אדמ. פון דער צייטונג פאר „ב. ש.“

ס׳ווערט אנגענומען צו שפולען וואל, בוימוואל און זייד. פינקטליך און רעיעל! צו ערפאהרען פאמארסקא 14, אין אפיצ. 2. שטאק, ביי לאסקי.

Zgubiony został czarny portfel w którym znajdowała się książeczka wojskowa na n. Jakób Gliksman, wydana przez P.K.U. w Bielsku Śl./cieś. Łaskawy znalazca proszony jest o zwrot ks. woj. za wynagrodzeniem p. adw. H. Ring, Łódź, Piramowicza 8.

פרייע פאסטענס

עס ווערט געזוכט א געהילף און א לערן-יונגעל צו דאמען-טאשען און טעקעס. שענקיעוויטשא 31, וו. 13, טייגמאן.

עס ווערט געזוכט א דערוואקסענעד פעהיגער שיק-יונגע ביי גראסמאן, זגערזשער 44. 3034

לאקאלען

א שעהן צימער מעבלירט אדער אהן מעבעל מיט א בעזונדערן איינגאנג ביי אנ׳אינטעליגענטער פאמיליע צו פערדינגען אויף וואולטשאנסקא 37, רוג 6. שערפיען 9, פארטער, וו. 11. 3037

פערשידענעס

ס׳זענען געפונען געווארן שליסלען. אבצונעהמען אין אדמינ. געגען אנאנס-קאסטען.

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na Zł. 40.– za Nr. 8384622/31124 na imię Jakób Ksiażer, Brzezińska 29.

א פעהיגער יונגערמאן,

בעקאנט אין דער בוימוואל-און וויגאניע-אויסארבייטונגען, ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען מיט זיין ביזהעריגער טעטיגקייט אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „B. H.“

Dr. Feldman

אקושער-גינעקאלאג

האט זיך איבערגעצויגען אויף קילינסקיעגא 113 (באווראט 41) טעל. 155-77.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 205-38

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. וועגעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען, אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

Poradnia
WENEROLOGICZNA

הויט און וועגערישע קראנקהייטען

איז געווארען איבערטראגען אויף 2 זשעלאזנא 2 (פיעטריקאווער 47)

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד, זונטאג און הגאות פון 9–2 מיטאג.

א וויזיט 3 זל.

פון 11–1 מיטאג און פון 3–4 נאכמ. נעמט אן א פרוי-דאקטאר.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארטיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dyr. J.Rapaport

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דירי. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע!

ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם נייעסטען ארטאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע לאדענגרע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אונברויחירגעלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשן געגען ארראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלפארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייל-באנדאזשען און פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטן פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. מפאל. (קאסע-כאריך).

אכטונג! אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאנק

אויף דעם וועג, נאך דעם ווי איך בין באמת געראטעוועט און בעפרייט געווארען פון לאנגיעהריגער זעהר שווערע ברוך-ליידען און גרויסע שמערצען, פיהל איך מיך פערפליכטעט מיט פיל פרייד אויסצודריקען מיין הייסען דאנק דעם באמת וואונדערבארען און איינציגען ספעציאליסט פאר ברוך-קראנקהייטען ה׳ דיר. י. ראפאפארט, לאדז, וואולטשאנסקא 10, ווען איך ערקלער עפענטליך, אז איך בין נאר דאנק זיין גרויסע ארטאפעדישע ספעציאליטעט ווידער געווארען א פולשטענדיג געזונדער מענש און בין ווידער פעהיג צו אלער ארבייט. גאר דאנק איהם בין איך בעפרייט געווארען פון א שווערע און געפעהרליכע אפעראציע, פאר וועלכעס איך בלייב איהם אייביג הערצליך דאנקבאר.

(—) ה. גאלדשמיד, לאדז, קילינסקיעגא 12. 28/1 1934.

פון זאפארט אוועקצוגעבען

א וואוינונג

פון 2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייטען אויף טראוגוטא 10. צו ערפאהרען אויפ׳ן ארט ביי ליפמאן.

די שענסטע דרוק-ארבייט ווערען אויסגעפירט אין דער דרוקעריי

בראמבערג און בוים

פילסודסקיעגא 55 (פראנט)

ווי צ.ב.ש. רעכנונגען, בריפבויגען, קוויטאריושען, שטרימפף-באנדעראלען, עטיקעטען, חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, א.א. פינקטליך און סאליד אויסגעפערטיגט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

טעקסט—18 גר. פריטאג און ערב-יו״ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען 4 .

פאר׳ן טעקסט—40 . . . . 60— . . .

אין טעקסט—12 . . . . 18— . . .

זײַ׳ן טעקסט—12 . . . . 18— . . .

אויפ׳ער דער שטאט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט) שפאלטען קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס איבעריגע ווארט 10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז – 4 זלאטעס א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ – 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט דעם אינהאלט פון פרינציפיעל דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצושטעלען פאר דעם אנאנס

פאר׳ן אינהאלט און שפר פון די אנאנסען איז דער פערלאג ניש ט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען ביז טאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.